
**ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΣ**

Γ2, πρόγραμμα ΘΥΕΣΠΑ

καλοκαίρι 2026

λίγα λόγια για τα κείμενα που ακολουθούν

Τα κείμενα που θα διαβάσετε είναι ένα μέρος της δουλειάς που έγινε στην τάξη Γ2 του προγράμματος ΘΥΕΣΠΑ, το καλοκαίρι του 2026. Στην ενότητα «Πολιτική και Πολιτισμός» μία από τις δραστηριότητες που ολοκληρώθηκαν ήταν η συγγραφή κειμένων με τίτλο «ένα έργο τέχνης που με συγκίνησε». Όλοι οι σπουδαστές και οι σπουδάστριες συμμετείχαν με πιο εκτενή ή πιο σύντομα κείμενα στα οποία εξάσκησαν τα Ελληνικά τους, χρησιμοποίησαν μεταφορικό λόγο και πλούσιο λεξιλόγιο και κυρίως μοιράστηκαν βιώματα. Οι δασκάλες της τάξης προσθέσαμε τα δικά μας και το αποτέλεσμα είναι η παρούσα συλλογή. Καλή ανάγνωση!

Μαρία Γαλαζούλα

Kofetarica

Το αγαπημένο μου έργο τέχνης είναι ένας πίνακας της Ivana Kobilica, που είναι η πιο σημαντική και δημοφιλής ζωγράφος της Σλοβενίας. Αυτόν τον πίνακα, που ονομάζεται "Kofetarica", τον ζωγράφισε το 1880, όταν σπούδαζε στην Ακαδημία Καλών Τεχνών του Μονάχου. Είναι ένα πορτρέτο μιας γριάς, που πίνει καφέ από το όμορφο κινέζικο φλιτζάνι της. Τα ζωηρά μάτια της βλέπουν τον θεατή και έχει ένα γλυκό χαμόγελο. Ίσως ο καφές είναι πάρα πολύ νόστιμος ή ίσως της αρέσει η παρέα μας. Ελπίζω ότι θα είμαι σαν αυτή όταν θα είμαι ηλικιωμένη, γιατί μου φαίνεται τόσο χαρούμενη. Και η Ivana Kobilica λάτρευε αυτό το πορτρέτο και δεν ήθελε να το πουλήσει ποτέ. Σήμερα, μπορείτε να δείτε αυτόν τον πίνακα στην Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας.

Βαρβάρα (BARBARA KOVAC), Σλοβενία

Το Φιλί

Ένα έργο τέχνης που πάντα με συγκινούσε είναι ο πίνακας «Το Φιλί» του Γκούσταβ Κλιμτ. Όταν σκεφτόμουν το θέμα της έκθεσής μου, ήθελα αρχικά να επιλέξω έναν πίνακα, ένα βιβλίο ή ένα μουσικό έργο με ένα βαθύ και ιδιαίτερο μήνυμα. Παρ' όλα αυτά, κατέληξα να επιλέξω «Το Φιλί». Αν και ο πίνακας αυτός έχει προκαλέσει διάφορες αντιδράσεις και το μήνυμά του δεν ήταν πάντα αυτό που με ενδιέφερε περισσότερο, παραμένει ένα έργο που μου προκαλεί έντονα συναισθήματα και με συγκινεί κάθε φορά που το σκέφτομαι.

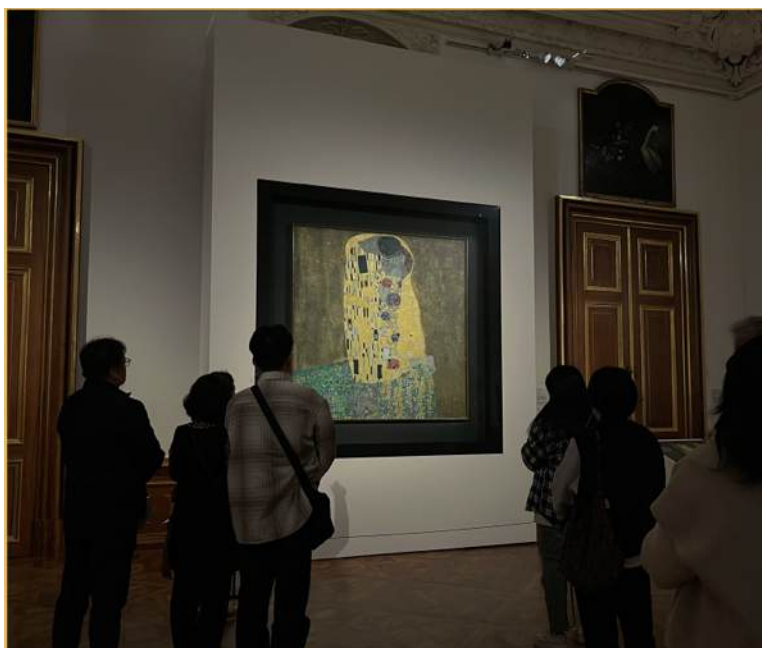
Αυτός ο πίνακας βρισκόταν πάντα στο σαλόνι του πατρικού μου σπιτιού, γι' αυτό θα μπορούσα να πω ότι ήταν ένα από τα πρώτα έργα τέχνης που γνώρισα. Η τέχνη αποτελούσε πάντα σημαντικό μέρος της ζωής μου, ενώ η δημιουργικότητα ήταν μια ικανότητα που οι γονείς μου προσπαθούσαν να καλλιεργήσουν μέσα μου από μικρή ηλικία. Πίστευαν ότι η δημιουργικότητα μας βοηθά να βρίσκουμε λύσεις ακόμα και σε δύσκολες καταστάσεις, να βλέπουμε τα προβλήματα από διαφορετική οπτική γωνία και να μη φοβόμαστε να ακολουθήσουμε τον δικό μας δρόμο.

Η δημιουργικότητα ήταν αυτή που πολλές φορές μου έδινε κίνητρο να δραστηριοποιηθώ και να δημιουργήσω κάτι δικό μου. Η ζωγραφική, το τραγούδι και ο χορός δεν ήταν για μένα μόνο μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης, αλλά και τρόποι να αναπτύσσω τη φαντασία και τη δημιουργική μου σκέψη. Σήμερα καταλαβαίνω ότι αυτές οι εμπειρίες έχουν επηρεάσει και την επαγγελματική μου ζωή. Η δημιουργικότητα μου δίνει την πεποίθηση ότι μπορώ να πραγματοποιώ δικά μου σχέδια, να αναζητώ νέες

λύσεις και να αναπτύσσω πρωτότυπες ιδέες. Αυτό που επίσης θεωρώ όμορφο, επιστρέφοντας στο γεγονός ότι αυτός ο πίνακας βρισκόταν στο πατρικό μου σπίτι, είναι το μήνυμα που μεταφέρει. «Το Φιλί» αποτελεί σύμβολο της ρομαντικής αγάπης, της πνευματικής ενότητας και της βαθιάς ανθρώπινης σύνδεσης. Κοιτάζοντας το παρελθόν, μου φαίνεται ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι ένα έργο που εκφράζει την αγάπη, την οικειότητα και τη σύνδεση μεταξύ των ανθρώπων ήταν πάντα παρόν στον χώρο όπου μεγάλωσα. Έτσι, αυτός ο πίνακας έχει για μένα όχι μόνο καλλιτεχνική αξία, αλλά και ένα βαθιά προσωπικό και συμβολικό νόημα. Οι γονείς μου αγαπούσαν πολύ ο ένας τον άλλον και αποτελούσαν πάντα για μένα ένα παράδειγμα αληθινής αγάπης. Η αγάπη τους, αλλά και το γεγονός ότι εγώ είμαι ο καρπός αυτής της αγάπης, δεν ήταν ποτέ ένα θέμα για το οποίο αποφεύγαμε να μιλάμε. Αντίθετα, μεγάλωσα σε ένα περιβάλλον όπου η αγάπη εκφραζόταν ανοιχτά και αποτελούσε σημαντικό μέρος της οικογενειακής μας ζωής.

Ωστόσο, αυτό που μου προκαλεί τα πιο έντονα συναισθήματα είναι η ανάμνηση του ταξιδιού μου στη Βιέννη, όπου πήγα μαζί με καθηγητές από το Πανεπιστήμιο της Βαρσοβίας για να συμμετάσχω σε ένα ακαδημαϊκό συνέδριο. Ως μία από τις φοιτήτριες που διακρίθηκαν, είχα την ευκαιρία να εκπροσωπήσω τη φοιτητική κοινότητα, καθώς και τους Πολωνούς φοιτητές που ενδιαφέρονται για την ελληνική γλώσσα.

Επισκεπτόμενη τα μουσεία της Βιέννης στον ελεύθερο χρόνο μου, είχα ξεχάσει εντελώς ότι θα μπορούσα να δω εκεί αυτόν τον πίνακα. Η έκπληξή μου ήταν μεγάλη όταν ξαφνικά τον αντίκρισα σε μία από τις αίθουσες του μουσείου. Ήταν η πρώτη φορά που ενδιαφέρθηκα πραγματικά για

25 Οκτωβρίου 2024, Βιέννη

τον συμβολισμό του και κατάλαβα τι θα μπορούσε να σημαίνει για μένα. Εκείνη τη στιγμή, ο πίνακας έγινε για μένα μια μεταφορά της αγάπης. Πρώτα απ' όλα, της αγάπης που μου έδιναν οι γονείς μου από τα παιδικά μου χρόνια, ακόμη και όταν δεν ήμουν σε θέση να αντιληφθώ πλήρως την παρουσία της. Έγινε επίσης σύμβολο της αγάπης που μας περιβάλλει καθημερινά, αν και δεν καταφέρνουμε πάντα να την αναγνωρίσουμε, καθώς και της αγάπης που μας δίνει δύναμη και στήριξη στις πιο απρόσμενες στιγμές της ζωής μας. Κάπως έτσι ένιωσα και τότε, όταν βρέθηκα σε μια άλλη χώρα για να εκπληρώσω μια σημαντική αποστολή που συνδεόταν με κάτι που αγαπώ πραγματικά να κάνω και για το οποίο μιλάω με πάθος: την ελληνική γλώσσα. Κατά κάποιον τρόπο, ένιωσα ότι η αγάπη και η στήριξη που είχα δεχτεί σε όλη μου τη ζωή με είχαν οδηγήσει σε εκείνη ακριβώς τη στιγμή και μου είχαν δώσει τη δυνατότητα να βρίσκομαι σε ένα μέρος όπου μπορούσα να αναπτύξω τα ενδιαφέροντά μου. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, αυτός ο πίνακας με συγκινεί τόσο βαθιά και έχει για μένα ένα ιδιαίτερο και προσωπικό νόημα.

Αιμιλία (EMILIA KOWALSKA), Πολωνία

Θύελλα στη θάλασσα τη νύχτα

Αυτή την έκθεση θέλω να την αφιερώσω σε έναν πίνακα που δεν είναι το αγαπημένο μου έργο τέχνης, αλλά μου προκαλεί διάφορα ανάμεικτα συναισθήματα. Πρόκειται για τον πίνακα του Ιβάν Αϊβαζόφσκι «Θύελλα στη θάλασσα τη νύχτα», του 1849. Ο Αϊβαζόφσκι είναι παγκοσμίως γνωστός χάρη στους πίνακές του που είναι αφιερωμένοι στη θάλασσα· απέδιδε τόσο φυσικά την ομορφιά της, όσο κανένας άλλος. Γι' αυτό ακριβώς, όταν κάποιος σκέφτεται εικόνες της θάλασσας, εκείνος έρχεται πρώτος στο μυαλό. Και αυτός είναι ένας από τους λόγους που τον αγαπώ, και στις πινακοθήκες πάντα σταματάω μπροστά στα έργα του και η καρδιά μου χτυπάει δυνατά.

Αλλά όπως ήδη ανέφερα, αυτός ο πίνακας μου προκαλεί ιδιαίτερα συναισθήματα. Ο λόγος είναι ότι στην παιδική μου ηλικία, όταν ήμουν περίπου 10 χρονών, είδα ένα πολύ ρεαλιστικό όνειρο και ακόμα και τώρα ένα κομμάτι του εαυτού μου πιστεύει ότι συνέβη στ' αλήθεια, αλλά μάλλον όχι σε αυτή την πραγματικότητα ή σε αυτή τη ζωή. Ήταν ένα από τα ζεστά καλοκαίρια που περνούσα στο εξοχικό των παππούδων μου και εκεί έβλεπα πάντα πολύχρωμα όνειρα, αλλά ένα μου έμεινε περισσότερο από όλα. Σε αυτό το όνειρο, βγήκα στο χωράφι πίσω από τον φράχτη του κτήματός μας και, αντί για γρασίδι, απλωνόταν μπροστά μου η απέραντη νυχτερινή θάλασσα. Δίπλα μου στεκόταν μια ξύλινη

βάρκα με έναν άνθρωπο μέσα, ο δρόμος που ακολουθήσαμε φωτιζόταν από φανοστάτες της πόλης, απλά τοποθετημένους μέσα στη θάλασσα και πλεύσαμε για πολλή ώρα σαν να βρισκόμασταν σε θάλασσα ζωγραφισμένη από τον Αϊβαζόφσκι, αν και τότε δεν τον γνώριζα ακόμα. Φτάσαμε σε ένα παλιό κάστρο και εκεί βρήκα τον αδερφό μου, περπατήσαμε για πολλή ώρα και μετά επιστρέψαμε πίσω στο σπίτι, μπήκαμε στο κτήμα και πήγαμε για ύπνο. Αυτό που με συγκλόνισε τότε δεν ήταν τόσο η πλοκή του ονείρου, όσο η ρεαλιστικότητά του και η αίσθηση της παρουσίας μου μέσα σε εκείνη τη θάλασσα, στη βάρκα, και η απόλαυση του τρομακτικού νυχτερινού τοπίου. Θυμάμαι σαν τώρα το επικίνδυνο αλλά συναρπαστικό λίκνισμα της βάρκας στα κύματα, το φως του φεγγαριού που φώτιζε τον οδηγό μου και πολλά άλλα.

Μερικά χρόνια αργότερα, όταν ήμουν περίπου 16 χρονών, είδα αυτόν τον πίνακα για τον οποίο γράφω και όλα αυτά τα συναισθήματα που έζησα μετά το όνειρο, τα ένιωσα ξανά. Είναι αυτή η εκπληκτική νυχτερινή θάλασσα, οι ανταύγειες του φεγγαριού, η κίτρινη πανσέληνος, τα ομιχλώδη σύννεφα και το πλοίο μέσα στη φουρτουνιασμένη θάλασσα. Όλα όσα έζησα στα 10 μου, τα ξανέζησα μετά από μερικά χρόνια.

Τελικά, μετά από αυτή τη συνειδητοποίηση, αγόρασα ένα αντίγραφο αυτού του πίνακα και τώρα κρέμεται στο σαλόνι μας στο εξοχικό, και ξανά και ξανά, όταν το βλέμμα μου πέφτει σε αυτό το έργο, τα ίδια συναισθήματα ανασταίνονται μέσα στην ψυχή μου.

Βαλέρια (VALERIA SHUBINA), Ρωσία

Κρυφό σχολειό

Ένας σωρός από σκέψεις στριφογυρίζει στο μυαλό μου, όταν σκέφτομαι τα έργα τέχνης που με συγκινούν, που με τέρπουν, που μου κάνουν μεγάλη εντύπωση. Ιδιαίτερα ισχύει αυτό το γεγονός, όταν μιλάμε για την Ελλάδα, τη χώρα με την πλουσιότερη ιστορία.

Ένα από αυτά τα έργα είναι ο πίνακας του Έλληνα ζωγράφου Νικόλαου Γύζη Κρυφό Σχολειό, που αποτελεί σύμβολο του αγώνα του Έθνους για την παιδεία (όπως και το γνωστό ελληνικό τραγούδι «Φεγγαράκι μου λαμπρό»).

Στο κέντρο του πίνακα απεικονίζεται ένας ιερέας (ίσως είναι μοναχός), καθισμένος στη μέση ενός μικρού δωματίου, με ελάχιστο φως, σχεδόν σε σκοτάδι. Γύρω του κάθονται οι μαθητές, οι οποίοι ακούνε προσεκτικά και με μεγάλη αφοσίωση τα λόγια του. Το παλικάρι στη δεξιά πλευρά του πίνακα κρατάει στα χέρια του ένα ντουφέκι, μάλλον ένα πασίγνωστο καριοφίλι που παρόμοιο είδα στο Πολεμικό Μουσείο στην Αθήνα (καθώς και σε πολλά άλλα μουσεία της Ελλάδας).

Προς το παρόν, το ζήτημα αν τα κρυφά σχολεία υπήρχαν στην πραγματικότητα είναι αμφιλεγόμενο. Ενώ άλλοι επιστήμονες ισχυρίζονται ότι τα κρυφά σχολεία είναι μόνο μύθος χωρίς ιστορική βάση, άλλοι είναι σίγουροι ότι αυτά τα σχολεία αποτελούν ιστορικό γεγονός. Έτσι και αλλιώς, οι Έλληνες κληρικοί, χωρίς αμφιβολία, συνέβαλαν καθοριστικά στην εκπαίδευση των Ελλήνων πριν από το 1821 (και αργότερα επίσης). Η σημαντικότερη μορφή του ελληνικού διαφωτισμού είναι ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός.

Ξέρω αρκετά καλά αυτό το θέμα της ιστορίας της Ελλάδας, επειδή για το κήρυγμα του Αγίου Κοσμά έγραψε το διδακτορικό του ο επιβλέπων καθηγητής μου, που είναι ο Αθανάσιος Ζωιτάκης, διδάκτωρ Ιστορικών Επιστημών, επίκουρος καθηγητής της Έδρας Ιστορίας της Εκκλησίας στην Ιστορική Σχολή του Κρατικού Πανεπιστημίου της Μόσχας.

Εν κατακλείδι, είμαι σίγουρος ότι η Εκκλησία φιλοδοξούσε να προάγει την εκπαίδευση του ελληνικού λαού, αν και δεν είναι σαφές εάν υπήρχαν κρυφά σχολεία σε όλη την Ελλάδα.

Ιβάν (IVAN UTKIN), Ρωσία

Φεγγαράκι μου λαμπρό

♩ = 102

Voix
Φεγ - γα - ρά - κι μου λαμ - πρό

Harmonica
Φεγ - γα - ρά - κι μου λαμ - πρό

Guitare classique
C C F Crenv F Dmin G7 C

Piano

5

Vx.
C F C G7 C Frenv Crenv G7

Harm.
C F C G7 C Frenv Crenv G7

Guit.
C F C G7 C Frenv Crenv G7

Pno.

La Primavera: Ένας Ύμνος στην Άνοιξη

Το έργο «Η Άνοιξη» (La Primavera) του Μποτιτσέλι δεν αποτελεί απλώς ένα τεχνικό επίτευγμα της Αναγέννησης, αλλά ένα μαγευτικό ποίημα που απαθανατίζει τον ενθουσιασμό της άνοιξης, τη μυθολογική εμβέλεια και την αναγέννηση της φύσης. Αυτός ο πίνακας προσφέρει στον θεατή κάτι παραπάνω από ένα απλό έργο τέχνης· αποτελεί μια πρόσκληση σε έναν παραμυθένιο κόσμο όπου ο χρόνος σταματά και η ψυχή ανανεώνεται με τη φρεσκάδα της άνοιξης.

Μία από τις πιο εντυπωσιακές πτυχές του πίνακα είναι η κομψή και γαλήνια ατμόσφαιρα που παρασύρει τον θεατή. Στο κέντρο, η στάση της Αφροδίτης, που αντιπροσωπεύει τη χάρη και την αγάπη, προσδίδει στο έργο μια ακλόνητη ισορροπία, ενώ η ανάλαφρη κίνηση των Τριών Χαρίτων που χορεύουν γύρω της αντανακλά τέλεια τη χαρούμενη και ρέουσα κίνηση που φέρνει η άνοιξη. Η υφή των ενδυμάτων των μορφών, ιδιαίτερα οι λεπτές λεπτομέρειες στο ένδυμα της Φλώρας, αποτελούν απόδειξη της δημιουργικότητας του καλλιτέχνη, ο οποίος δεν περιορίστηκε στο να μιμηθεί τη φύση, αλλά τη μετέτρεψε σε ύφασμα.

Ένα ακόμη ισχυρό σημείο του πίνακα είναι ο τέλει συνδυασμός των μυθολογικών μορφών με τη φύση. Στη δεξιά πλευρά, η μυστηριώδης κινητικότητα που ξεκινά από τη στιγμή που ο θεός του ανέμου, ο Ζέφυρος, «αρπάζει» τη θεά των λουλουδιών, τη Φλώρα, συνδυάζεται με τη γενικότερη ηρεμία του πίνακα, συμβολίζοντας τόσο τη γαλήνια όσο και τη μεταμορφωτική δύναμη της άνοιξης. Όλα αυτά τα στοιχεία δεν προσφέρουν μόνο μια

οπτική πανδαισία, αλλά χτίζουν και τη γέφυρα ανάμεσα στον επίγειο και τον θείο έρωτα, σύμφωνα με τη φιλοσοφία της Αναγέννησης.

Συμπερασματικά, η «Άνοιξη» δεν απεικονίζει απλώς έναν κήπο γεμάτο λουλούδια· είναι ο ύμνος στον κύκλο της ζωής που ανανεώνεται κάθε χρόνο και στον πιο αγνό δεσμό που μπορεί να αναπτύξει ο άνθρωπος με τη φύση. Κοιτάζοντας αυτόν τον πίνακα, δεν βλέπουμε απλώς μια ζωγραφισμένη σκηνή, αλλά αισθανόμαστε την ελπίδα που φέρνει η άνοιξη, τη χάρη της αγάπης και τον σιωπηλό αλλά μεγαλειώδη εορτασμό της φύσης. Με αυτό το έργο, ο Μποτιτσέλι μας αποδεικνύει ότι η άνοιξη είναι κάτι πολύ περισσότερο από μια εποχή· είναι ένα παραμύθι που ζει από μόνο του.

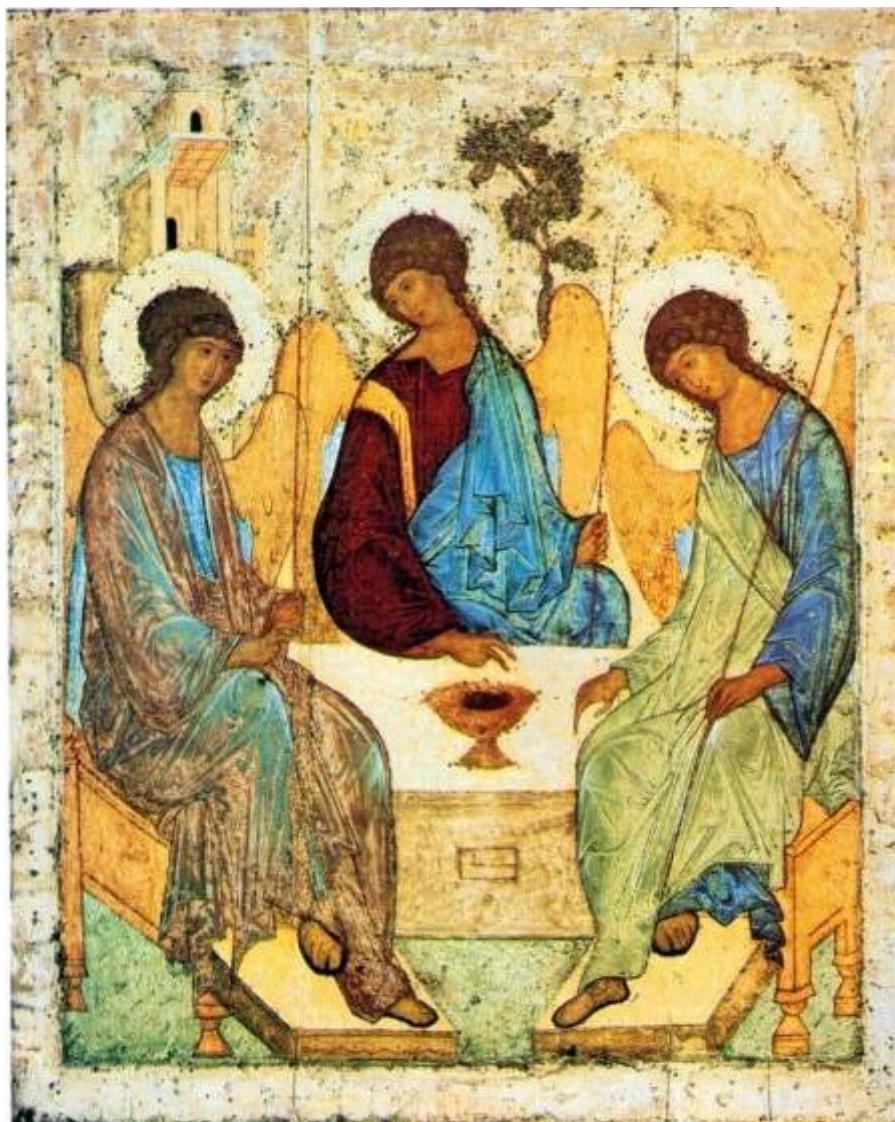
Για μένα, η «Άνοιξη» του Μποτιτσέλι είναι ένα ιδιαίτερο έργο, γιατί μου δημιουργεί ένα αίσθημα ηρεμίας και αισιοδοξίας. Κάθε φορά που το κοιτάζω, νιώθω πως η φύση, η ομορφιά και η αναγέννηση συνδέονται με έναν μοναδικό τρόπο. Μου αρέσει ιδιαίτερα ο συμβολισμός της άνοιξης ως μιας νέας αρχής, γιατί μου θυμίζει ότι μετά από κάθε δύσκολη περίοδο υπάρχει πάντα η δυνατότητα για μια καινούργια αρχή. Επιπλέον, η ελληνική μυθολογία που απεικονίζεται στον πίνακα κάνει το έργο ακόμη πιο ενδιαφέρον για μένα, καθώς αγαπώ τον ελληνικό πολιτισμό και θεωρώ συναρπαστικό τον τρόπο με τον οποίο ο Μποτιτσέλι συνδύασε την τέχνη με τους αρχαίους μύθους.

Μελίσα (MELISA OKUYAN), Τουρκία

Η Αγία Τριάδα

Η εικόνα της Αγίας Τριάδας του Αντρέι Ρουμπλιόφ είναι ένα από τα κορυφαία έργα της Ορθόδοξης εικονογραφίας. Πρόκειται για αγιογραφία του 15^{ου} αιώνα, η οποία δεν είναι μόνο καλλιτεχνική αναπαράσταση αλλά και θεολογική έκφραση του μυστηρίου του Τριαδικού Θεού.

Η πρώτη φορά που άκουσα για αυτή την εικόνα ήταν όταν φοιτούσα στην Ιερατική Σχολή, ένα Λύκειο για μελλοντικούς ιερείς. Από τότε μου έκανε μεγάλη εντύπωση και με βοήθησε να καταλάβω ότι η θεολογία δεν εκφράζεται μόνο με βιβλία, λόγια ή με τον τρόπο που ζεις αλλά και με σύμβολα. Η ορθόδοξη εικόνα δεν δείχνει μόνο ένα γεγονός, η ορθόδοξη εικόνα φανερώνει μια βαθύτερη αλήθεια της πίστης.

Η εικονογραφία, γενικά, είναι η ιερή τέχνη της Εκκλησίας. Κατά τη γνώμη μου, η κλασσική (βυζαντινή) εικόνα της Πεντηκοστής εκφράζει καλύτερα την ιδέα της «ανάμνησης του μέλλοντος». Όμως, η εικόνα του Ρουμπλιόφ προβάλλει με μοναδικό τρόπο το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Η τράπεζα δεν είναι μόνο ένα τραπέζι αλλά συμβάλλει στη φανέρωση της ευχαριστιακής σύναξης της Εκκλησίας. Οι τρεις Άγγελοι αποτελούν μια εικόνα κοινωνίας και ενότητας, ενώ όλη η σύνθεση οδηγεί τον θεατή στο βαθύτερο νόημα της Εκκλησίας. Η Θεία Ευχαριστία είναι εκείνη που συγκροτεί την Εκκλησία.

Γρηγόρης (PAVLOVIC GRIGORIJE), Σερβία

Η αγελάδα

Όταν είδα αυτή την αρχαία αιγυπτιακή ανάγλυφη παράσταση, όταν ήμουν στο λύκειο, ένιωσα κάτι απερίγραπτο για ένα έργο τέχνης σε αυτήν την ηλικία. Την είδα ξανά όταν ήμουν στο πανεπιστήμιο σπουδάζοντας αρχαιολογία.

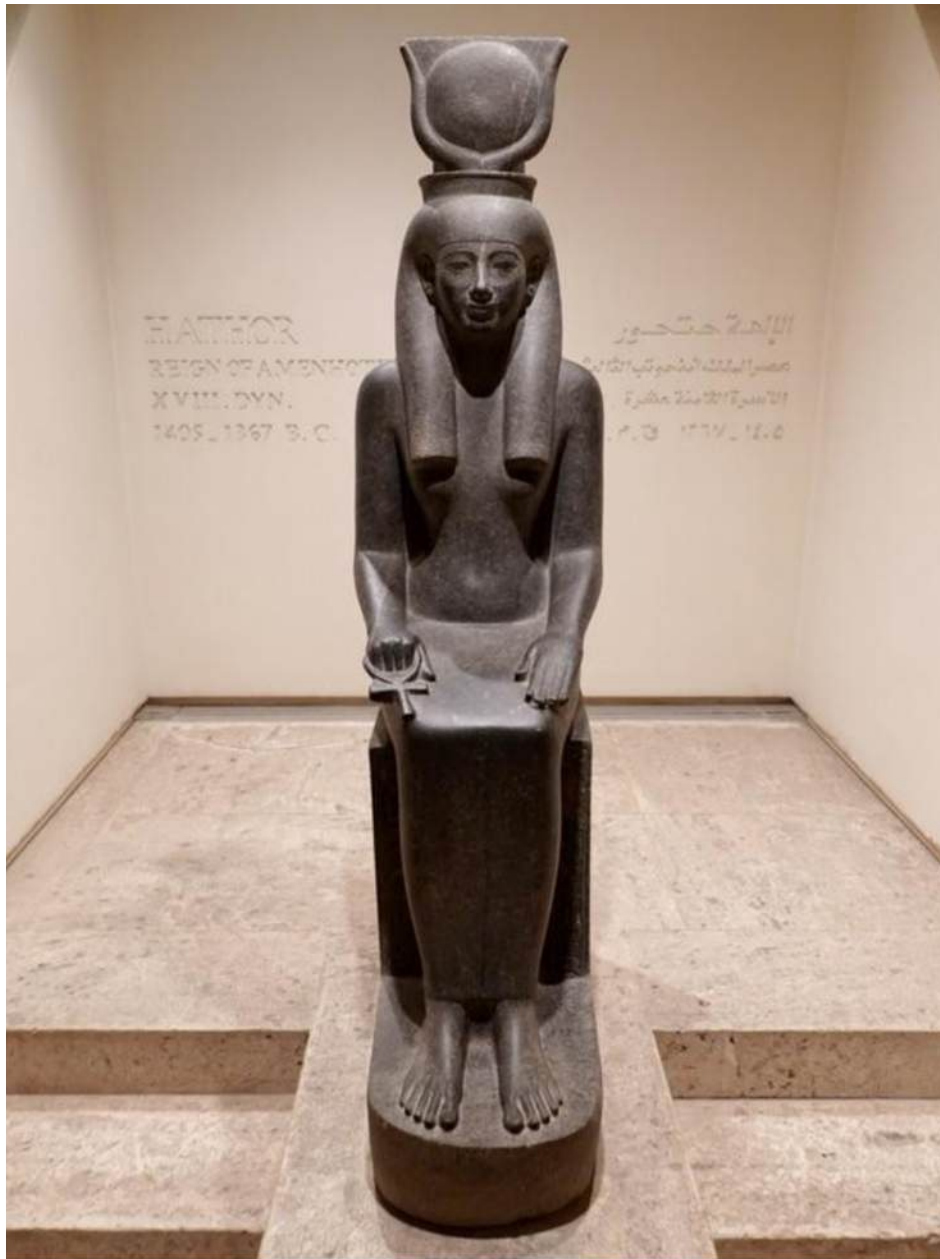
Temple of Deir el-Bahari, Luxor

Στην εικόνα φαίνεται μια αγελάδα, το μοσχαραράκι της και ένας άνθρωπος που την αρμέγει. Αν και το ανάγλυφο δεν απεικονίζει πραγματικά δάκρυα, η έκφραση του κεφαλιού της και η στάση της μου δημιούργησαν την εντύπωση ότι κλαίει. Μάλλον αυτή η συγκίνηση γεννήθηκε επειδή σκέφτηκα πως το γάλα που ήταν για το μικρό της, το παίρνει ένας άνθρωπος. Για μια στιγμή ένιωσα σαν να βλέπω μια μητέρα που προσφέρει χωρίς να διαμαρτύρεται, ακόμη κι αν αυτό σημαίνει ότι στερεί κάτι από το παιδί της. Αυτή η σκέψη με έκανε να δω την αγελάδα όχι μόνο ως ζώο, αλλά ως σύμβολο της μητρικής αγάπης. Η μητέρα δίνει ζωή, τροφή και προστασία, ακόμη και όταν αυτό χρειάζεται θυσίες.

Ταυτόχρονα, το ανάγλυφο μπορούμε να το συνδέσουμε και με τη θεά Αθώρ, μία από τις σημαντικότερες θεότητες της αρχαίας Αιγύπτου. Η Αθώρ ήταν θεά της μητρότητας, της οικογένειας, της τρυφερότητας και της προστασίας. Συχνά απεικονιζόταν ως αγελάδα ή ως γυναίκα με κέρατα αγελάδας, συμβολίζοντας τη φροντίδα και τη γονιμότητα. Μέσα από αυτήν την οπτική, η αγελάδα εδώ δεν φαίνεται να υποφέρει, αλλά προσφέρει το γάλα της όπως η Αθώρ προστάτευε και βοηθούσε όλες τις μητέρες και τα παιδιά. Ίσως γι' αυτό το έργο με συγκίνησε τόσο πολύ. Επιτρέπει δύο διαφορετικές ερμηνείες: τη σιωπηλή θυσία μιας μητέρας και τη θεϊκή αγάπη που αγκαλιάζει όλους

χωρίς διάκριση. Αυτή η διπλή σημασία κάνει το ανάγλυφο διαχρονικό και βαθιά ανθρώπινο.

Μάρουα (MARWA GOMAA), Αίγυπτος

η Αθώρ

Πηγές: <https://the-past.com/feature/hilary-wilson-on-milk/>
<https://thebrainchamber.com/hathor-egyptian-god/>

Θήλαστρα

Τα μουσεία είναι πόρτες, καμιά φορά κλειδαρότρυπες, από όπου κρυφοκοιτάζουμε τη ζωή των ανθρώπων που έζησαν πριν από εμάς. Κι αυτών που ήταν εδώ χιλιάδες χρόνια πριν κι αυτών που περπάτησαν στους ίδιους δρόμους λίγες δεκαετίες νωρίτερα. Ομολογώ ότι δεν έχω κρυφοκοιτάξει πολλές ζωές, καθώς είναι λίγα σχετικά τα μουσεία που έχω επισκεφτεί κι ακόμα πιο λίγα αυτά στα οποία νιώθω οικειότητα, σαν να πηγαίνω επίσκεψη στο σπίτι αγαπημένων συγγενών.

Σε όσα όμως έχουν εκθέματα από τα αρχαία χρόνια ψάχνω στις προθήκες τους -ή εμφανίζονται κάπου ανάμεσα σε άλλα κεραμικά- μικρά αγγεία με παράξενο σχήμα. Ανάμεσα σε πήλινα τηγάνια και κατσαρόλες, σε όμορφους αμφορείς για κρασί ή λάδι, υπάρχουν συνήθως και ένα δυο θήλαστρα, «μπουκάλια βρεφικής διατροφής», όπως τα ονόμασε η Τεχνητή Νοημοσύνη της οποίας μόλις ζήτησα τα φώτα. Ήταν τα αρχαία μπιμπερό και έχουν συνήθως άνοιγμα από πάνω για να μπαίνει γάλα ή νερό με μέλι και μια μικρή απόληξη, σαν ράμφος πουλιού, στο πλάι για να μπορεί να πίνει το μωρό. Σκέφτομαι πόσο πολύ θα έπρεπε να προσέχουν οι μανάδες ή οι τροφοί τα παιδικά χεράκια που θα μπορούσαν να ρίξουν κάτω το θήλαστρο και να το κάνουν κομμάτια. Και είμαι σίγουρη ότι πολλά τέτοια ατυχήματα θα είχαν γίνει και πολλά αρχαία μωρά θα είχαν ξεκαρδιστεί στα γέλια βλέποντας το πήλινο πραγματάκι να θρυμματίζεται. Μετά σίγουρα θα ακολουθούσε μάλωμα και φωνές αλλά η ζημιά θα είχε γίνει...

Όπως τα όπλα που βρίσκουν οι αρχαιολόγοι στους τάφους δείχνουν τον σεβασμό των συγγενών και φίλων για τους πολεμιστές, έτσι και τα θήλαστρα που βρέθηκαν σε παιδικές ταφές φανερώνουν φροντίδα για τους άγουρους θανάτους κι αυτό επίσης με συγκινεί ιδιαίτερα.

Από την άλλη, δεν μου άρεσε καθόλου κάτι που διάβασα πρόσφατα, δηλαδή ότι

αυτός ο τύπος αγγείων ίσως να χρησιμοποιήθηκε για μικρές ποσότητες λαδιού στις αρχαίες κουζίνες. Και τα μωρά; Πώς θα ξεκινούσαν να πίνουν γάλα γίδινο ή αγελαδινό, όταν θα σταματούσαν να θηλάζουν, για να γίνουν δυνατά αγόρια και κορίτσια; Όχι, όχι! Προτιμώ να φαντάζομαι σκηνές όπου τα αρχαία αυτά μπιμπερό (επιμένω!) σκότωναν το θηρίο της πείνας στα παιδικά μυαλουδάκια και βοηθούσαν τα νήπια να κοιμηθούν ήσυχα. Και τώρα που τα εντοπίζω στα μουσεία, τα δείχνω με μεγάλη περηφάνεια σε όποιον είναι κάθε φορά μαζί μου, γιατί, ναι, οι ανάγκες των ανθρώπων δεν αλλάζουν και πολύ όσα χρόνια κι αν περνάνε!

Μαρία (ΜΑΡΙΑ ΓΑΛΑΖΟΥΛΑ), Ελλάδα

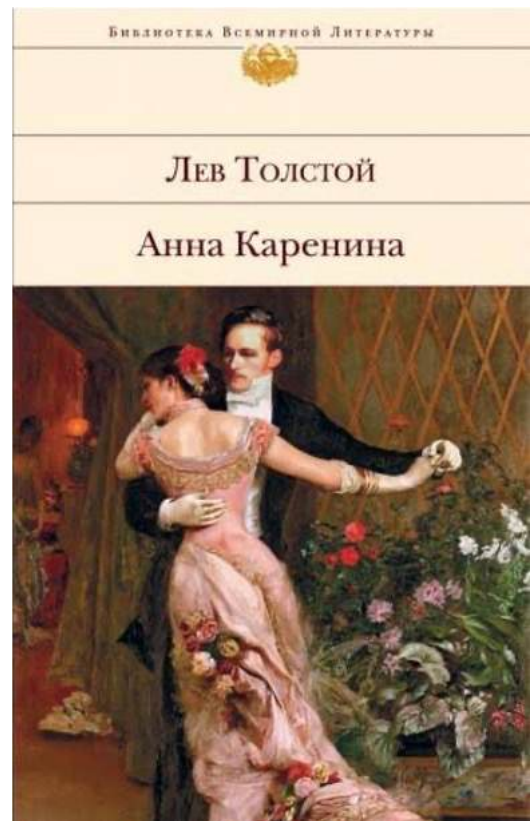
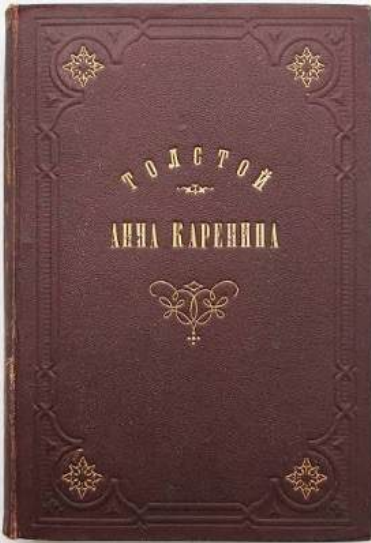
Άννα Καρένινα

Το μυθιστόρημα «Άννα Καρένινα» του Λεβ Τολστόι είναι ένα από τα πιο σημαντικά βιβλία που έχω διαβάσει, όχι μόνο για την ομορφιά της γραφής του, αλλά και για τα βαθιά μηνύματά του. Μου αρέσει πολύ ο τρόπος που ο συγγραφέας περιγράφει τους χαρακτήρες και τη φύση. Για παράδειγμα, η γλώσσα του γίνεται ζωντανή όταν περιγράφει το κυνήγι του Λέβιν ή τις σκέψεις της Άννας στο τρένο. Αυτές οι λεπτομέρειες κάνουν την ιστορία να φαίνεται αληθινή. Δεν διαβάζω απλώς μια ιστορία, αλλά νιώθω ότι ζω μαζί με τους ήρωες, βλέποντας τον κόσμο μέσα από τα μάτια τους.

Σε ηθικό επίπεδο, το βιβλίο με επηρέασε πολύ, ειδικά όσον αφορά την ευθύνη και τις συνέπειες των πράξεών μας. Η τραγωδία της Άννας δεν είναι απλώς μια ιστορία απαγορευμένου έρωτα, η ζωή της δείχνει πώς η απομάκρυνση από τις ηθικές αξίες και η αδιαφορία για τις υποχρεώσεις προς την οικογένεια οδηγούν στην καταστροφή. Βλέπουμε καθαρά την εσωτερική της μοναξιά και τον φόβο της, σε αντίθεση με

την ειρήνη που βρίσκει τελικά ο Λέβιν μέσω της πίστης και της απλής ζωής στο χωριό. Αυτό μου θύμιζε την ορθόδοξη άποψη ότι η αμαρτία δεν είναι μόνο μια παραβατική πράξη, αλλά μια κατάσταση της ψυχής που απομονώνει τον άνθρωπο από τους άλλους και από τον Θεό.

Επίσης, η «οικογενειακή σκέψη» είναι κεντρική στο έργο. Ο Τολστόι συγκρίνει δύο διαφορετικούς δρόμους: τον δρόμο της Άννας και του Βρόνσκι, που βασίζεται στο πάθος και τελικά οδηγεί στο γνωστό αδιέξοδο, και τον δρόμο του Λέβιν και της Κίτι, που χτίζεται σιγά-σιγά με κόπο, προσπάθειες, περιπέτειες και καθημερινές στιγμές. Η σκηνή όπου η Κίτι βοηθάει τον Λέβιν κατά τη διάρκεια της ασθένειας του αδερφού του, ή οι στιγμές που μεγαλώνουν το παιδί τους, δείχνουν ότι η πραγματική αγάπη απαιτεί θυσία και ευθύνη. Για εμένα, αυτό το μήνυμα του Τολστόι είναι πολύ σημαντικό, γιατί μου υπενθυμίζει ότι η ευτυχία δεν βρίσκεται στην εύκολη ικανοποίηση των επιθυμιών, αλλά στις σταθερές και ειλικρινείς σχέσεις με τους ανθρώπους που βρίσκονται κοντά μας.

Αντρέας (ANDREI KOLOSKOV), Ρωσία

Ασκήσεις ψυχοθεραπείας

Είμαι στην Αθήνα εδώ και σαράντα μέρες. Κατά τη διαμονή μου εδώ, έχω δει πολλά πράγματα: τα μουσεία, τους αρχαιολογικούς χώρους, τους Δελφούς, κτλ. Ωστόσο, δεν περνούσα τον χρόνο μου μόνο στα μουσεία. Πήγαινα σε πανηγύρια, εστιατόρια, καφενεία, σινεμά, κτλ. Νομίζω ότι, κατά τη διαμονή μου, έζησα την Αθήνα με τον σωστό τρόπο. Επίσης, μου άρεσε πάρα πολύ να πηγαίνω στα βιβλιοπωλεία και να κοιτάζω βιβλία, να αγοράζω και, στο τέλος, να τα διαβάσω.

Έτσι, μια μέρα, πήρα το βιβλίο που ονομάζεται «Ασκήσεις ψυχοθεραπείας» του Μιχάλη Λεβέντη. Αυτό το βιβλίο το αγόρασα επειδή είμαι θεολόγος και κάθε μέρα σκέφτομαι τον Θεό. Όταν σκέφτομαι, λοιπόν, συχνά δυσκολεύομαι γιατί δεν μπορώ να καταλάβω πολλά πράγματα που έχουν σχέση με τον Θεό. Επίσης, νομίζω ότι κάθε άνθρωπος δίνει τη δική του εσωτερική μάχη σαν κι εμένα.

Αυτό το βιβλίο μου άρεσε πάρα πολύ, γιατί είναι γραμμένο σαν ένας διάλογος μεταξύ του Θεού και του συγγραφέα. Όταν το διαβάζω, τους φαντάζομαι σαν να είναι σε ένα καφενείο, πίνουν τον καφέ τους και μιλάνε για την ανθρώπινη ψυχή. Κατά την ανάγνωση έμαθα ότι η αγάπη είναι η σημαντικότερη αρετή στον κόσμο, όχι το πάθος, αλλά η αγάπη. Η αγάπη μεταξύ των ανθρώπων και μεταξύ του ανθρώπου και του Θεού. Επίσης, αυτό που μου άρεσε πάρα πολύ ήταν η σχέση του Θεού με τον άνθρωπο, δηλαδή, ο Θεός δεν θυμώνει με τον άνθρωπο όταν κάνει λάθος, δεν είναι ένας δικαστής αλλά είναι ο γονέας που μας συγχωρεί, μας αγκαλιάζει και μας δίνει μια νέα ευκαιρία.

Θα είχα περισσότερα πράγματα να γράψω αλλά νομίζω αυτά είναι αρκετά· εδώ θα σταματήσω. Αν σας ενδιαφέρει, έχετε τη θερμή μου σύσταση.

Βλάντα (VLADISLAV MILIC), Σερβία

Δον Κιχώτης

Το έργο τέχνης που διάλεξα είναι, κατά τη γνώμη μου, το πιο γνωστό βιβλίο της Ισπανίας: Ο ευφάνταστος ευπατρίδης Δον Κιχώτης της Μάντσας του Μιγκέλ ντε Θερβάντες Σααβέδρα. Το πρώτο του μέρος γράφτηκε το 1605 και το δεύτερο και (αληθινό) το 1615.

Η ιστορία μας παρουσιάζει έναν ηλικιωμένο (για εκείνη την εποχή) 50χρονο που λατρεύει το διάβασμα μεσαιωνικής λογοτεχνίας και πιο συγκεκριμένα: βιβλία με ιστορίες για την υποσύνη. Μετά από τόσα βιβλία που έχει διαβασμένα, χάνει το μυαλό του και αρχίζει να μπερδεύει την αληθινή του πραγματικότητα και εκείνη των βιβλίων υποτών. Από εκεί και πέρα θα ζήσει πολλές περιπέτειες μαζί τον γείτονά του, τον Σάντσο Πάνθα, στην ξερή Ισπανία του 17^{ου} αιώνα πιστεύοντας, ακόμα, στη φαντασία των βιβλίων που αγαπάει τόσο πολύ.

Από τη μια πλευρά, διάλεξα αυτό το βιβλίο επειδή μου το διάβασε ο πατέρας μου όταν ήμουν μικρή. Είναι επίσης το δικό του αγαπημένο βιβλίο και κάθε νύχτα το διαβάζαμε μαζί πριν πάω για ύπνο, οπότε κρατάω όλες αυτές τις όμορφες στιγμές της παιδικής μου ηλικίας μέσα στην καρδιά μου.

Από την άλλη, ο Δον Κιχώτης είναι ένας χαρακτήρας που πάντα συμπαθούσα. Αν και το βιβλίο εξηγεί μερικές φορές ότι αυτό που διαβάζουμε είναι μια κωμωδία, μας δείχνει επίσης έναν καημένο πρωταγωνιστή που προσπαθεί να αλλάξει τον κόσμο. Ο σκοπός του δεν είναι κακός. Ακολουθεί την καρδιά του και ζει σε μια ιδανική πραγματικότητα γεμάτη φαντασία στην οποία το καλό κερδίζει πάντα το κακό. Τα πράγματα, όμως, δεν είναι τόσο εύκολα, ούτε στην Ισπανία του 17^{ου} αιώνα, ούτε στη σύγχρονη. Για αυτό τον λόγο μ'

αρέσει αυτό το έργο, γιατί νομίζω πως όλοι έχουμε έναν Δον Κιχώτη μέσα μας και αξίζει να προσπαθούμε να ζούμε όπως έζησε αυτός. Να ζήσει ο καθένας με την τρέλα που έχει μέσα του και μόνο έτσι θα αρχίσουμε να έχουμε το θάρρος να απολαμβάνουμε κάθε στιγμή της ζωής.

Κλαούντια (CLAUDIA MARTINEZ GALINDO), Ισπανία

Πόλεμος και Ειρήνη

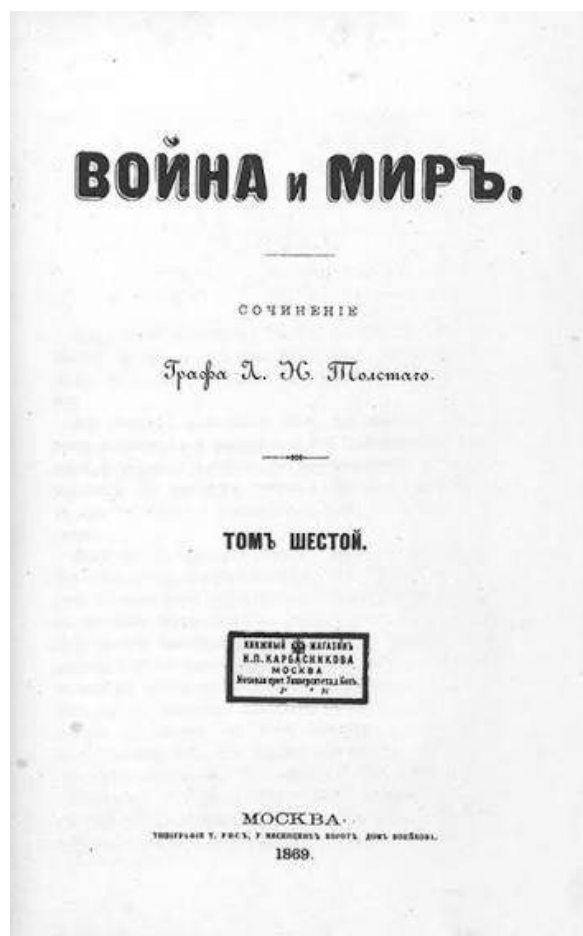
Όταν σκέφτομαι τα έργα τέχνης που με επηρέασαν, ο «Πόλεμος και Ειρήνη» του Τολστόι είναι σίγουρα ένα από αυτά. Διάβασα το βιβλίο πριν δω την παράσταση και θυμάμαι ότι με είχε εντυπωσιάσει η ισορροπία του. Από τη μία πλευρά, έχεις τις μεγάλες ιστορικές στιγμές: μάχες, αποφάσεις που αλλάζουν τη ζωή χιλιάδων ανθρώπων. Από την άλλη, έχεις καθημερινές σκηνές μέσα σε σπίτια, συζητήσεις για το αν θα παντρευτεί κάποιος ή όχι, τσακωμούς για μικροπράγματα. Και το περίεργο είναι ότι αυτές οι μικρές στιγμές μένουν εξίσου έντονα στη μνήμη με τις μεγάλες.

Αυτό που μου άρεσε περισσότερο στο βιβλίο είναι ότι ο Τολστόι δεν δίνει έτοιμες απαντήσεις. Δείχνει

τους χαρακτήρες του με όλες τους τις αδυναμίες. Η Νατάσα κάνει λάθη, ο Αντρέι είναι σκληρός και απόμακρος, ο Πιέρ ψάχνει συνέχεια κάτι χωρίς να ξέρει τι. Κανείς δεν είναι τέλειος. Και ακριβώς αυτό τους κάνει αληθινούς.

Ωστόσο, η μεγαλύτερη έκπληξη ήρθε όταν είδα την παράσταση στο Θέατρο Βαχτάνγκοφ. Το βιβλίο μου είχε δώσει την ιστορία, αλλά το θέατρο μου έδωσε την ατμόσφαιρα.

Και αυτό που μου έμεινε περισσότερο ήταν ο πρώτος χορός της Νατάσας. Η σκηνή ήταν απλή: μία κοπέλα μπαίνει σε μία αίθουσα, νιώθει αμήχανα, μετά αρχίζει να χορεύει. Και όμως, αυτό το κομμάτι μου προκάλεσε τα πιο έντονα συναισθήματα. Η ηθοποιός δεν υπερέβαλλε. Αντίθετα, έδειχνε ακριβώς αυτό που νιώθει ένα νέο άτομο όταν βρίσκεται σε έναν κόσμο ενηλίκων και προσπαθεί να ταιριάξει. Θυμάμαι ότι κοίταζα τα μάτια της και τα χέρια της. Δεν έκανε κάτι θεαματικό. Αλλά υπήρχε μία αβεβαιότητα στην κίνησή της, μία λαχτάρα να την προσέξουν, αλλά ταυτόχρονα και ένας φόβος

μήπως κάνει λάθος.

Στο βιβλίο ο Τολστόι αναλύει την ψυχολογία της Νατάσας για σελίδες. Στο θέατρο η ηθοποιός το έδειξε με λίγες κινήσεις και ένα βλέμμα. Αυτή η διαφορά με εντυπωσίασε. Η γλώσσα του θεάτρου είναι πιο άμεση, πιο σωματική. Δεν χρειάζεσαι επεξηγήσεις, βλέπεις και καταλαβαίνεις.

και ένα βιντεάκι από
το θέατρο

[https://
www.youtube.com/
shorts/Prk8QnWxMv0](https://www.youtube.com/shorts/Prk8QnWxMv0)

Γιάνα (IANA PUZANOVA), Ρωσία

Ένα ασυνήθιστο μουσείο

Θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα ασυνήθιστο μουσείο που βρίσκεται στο Βελίκι Νόβγκοροντ. Είναι πραγματικά ένα μέρος που με εμπνέει να ασχολούμαι με αυτό που μου είναι πραγματικά αγαπητό. Στο Νόβγκοροντ υπάρχει ένα μουσείο μεσαιωνικών μουσικών οργάνων, το οποίο ιδρύθηκε από τον Βλαντιμίρ Ποβέτκιν, έναν ντόπιο αρχαιολόγο και ενθουσιώδη μουσικολόγο και συντηρητή αρχαίων οργάνων.

Λόγω των χαρακτηριστικών του εδάφους, το Νόβγκοροντ φημίζεται για τα αρχαιολογικά του ευρήματα, στοιχεία που μαρτυρούν τη μεσαιωνική ρωσική ζωή. Τα πιο αξιοσημείωτα από αυτά είναι επιστολές κατοίκων γραμμένες σε φλοιό σημύδας· έχουν βρεθεί περισσότερες από χίλιες τέτοιες επιστολές.

Ωστόσο, λίγοι γνωρίζουν ότι το Νόβγκοροντ είναι επίσης σημαντικό για τα ευρήματα μεσαιωνικών μουσικών οργάνων: πνευστά και ακόμη πιο αξιοσημείωτα και λιγότερο γνωστά -έγχορδα! Τα ευρήματα του Νόβγκοροντ περιλαμβάνουν στοιχεία για τη χρήση της βυζαντινής λύρας, τα οποία στοιχεία προέρχονται από τα ίδια τα όργανα που έχουν βρεθεί, τις βάσεις των εγχόρδων και ούτω καθεξής. Δεν υπάρχουν σχεδόν καθόλου ευρήματα μεσαιωνικών εγχόρδων πουθενά στον κόσμο.

Δεδομένου ότι με ενδιαφέρει η μουσική αρχαιολογία, αυτό το μουσείο έχει ιδιαίτερη σημασία για μένα. Άλλωστε, έχουν διασωθεί ελάχιστες πληροφορίες σχετικά με το πώς ήταν η κοσμική μουσική στη μεσαιωνική Ρωσία. Αυτά τα σιωπηλά τεκμήρια μπορούν να μας ανοίξουν έναν ολόκληρο κόσμο αν ξαναηχίσουν.

Αυτή τη στιγμή, ερευνητές από τη Μόσχα, την Αγία Πετρούπολη, το Νόβγκοροντ και διεθνώς μελετούν το κούρδισμα αυτού του αξιοσημείωτου αρχαίου ρωσικού οργάνου. Τέτοιες έρευνες και ανακαλύψεις θα πρέπει να διευκολύνουν την ανάπτυξη διαπολιτισμικών δεσμών μεταξύ Ρωσίας και Ελλάδας, κυρίως επειδή στην Ελλάδα

παίζονται χωρίς διακοπή η κρητική, η ποντιακή και άλλες λύρες και ο παραδοσιακός τρόπος παιξίματος είναι ακόμη ζωντανός.

Μαργαρίτα (MARGARITA TITKOVA), Ρωσία

Φως, θάλασσα, πέτρα και ύψος

Αντί προλόγου

Ιούλιος 2014, Σέριφος < σερί + φως* με μια άλλη ετυμολογία καρδιάς ...

[Νωρίς το πρωί, στην άδεια παραλία του Αγίου Σώστη, πριν από δώδεκα χρόνια, η θάλασσα ήταν ήρεμη σαν να ξυπνούσε μαζί μας. Κι εκεί, μέσα από το νερό, αναδύθηκε ένας άντρας -με ραδιοφωνική φωνή- ήρεμος, γαλήνιος, σαν κομμάτι του ίδιου του τοπίου. Μας μίλησε για το πρωινό του κολύμπι και για τον καφέ που τον περίμενε στο σπίτι του. Κι εγώ αναρωτήθηκα πού μπορεί να είναι αυτό το σπίτι, αφού γύρω μας δεν υπήρχε δρόμος, ούτε αυτοκίνητο, ούτε τίποτα που να δείχνει κατοικία. Γύρισα τότε το βλέμμα πίσω, στο τέλος της παραλίας... ήταν εκεί.]

Υπάρχουν έργα τέχνης φτιαγμένα από χρώμα, πέτρα ή πηλό. Κι υπάρχουν κι εκείνα που δεν τα έπλασε ανθρώπινο χέρι, αλλά η ζωή και η φύση. Το δικό μου αγαπημένο έργο τέχνης συνδυάζει και τα δύο και δεν βρίσκεται σε μουσείο· βρίσκεται σε μια παραλία. Στον Άγιο Σώστη της Σερίφου. Ένα πρωινό πριν από δώδεκα χρόνια, όταν ο κόσμος ήταν ακόμη άδειος και η θάλασσα μιλούσε μόνο με το φως...

Η αμμουδιά απλωμένη σαν

χρυσή σελίδα, το νερό διάφανο, έτοιμο να γράψει πάνω του την πρώτη λέξη της ημέρας.

Κοιτάζω γύρω μου και όλα μοιάζουν φτιαγμένα από μια αόρατη τέχνη: η παραλία που ανασαίνει ήρεμα, το εκκλησάκι του Αγίου Σώστη που στέκει λευκό και ταπεινό, σαν να φυλάει το πέλαγος, και στο βάθος, εκεί όπου τελειώνει η άμμος και αρχίζει η ανηφόρα, τα σκαλιά. Πολλά σκαλιά, σαν μια μυστική σκάλα που ενώνει τη γη με τον ουρανό. Ανεβαίνουν αθόρυβα, σμιλεμένα στο βράχο, και οδηγούν σε ένα σπίτι που μοιάζει να γεννήθηκε από το ίδιο το νησί.

Το σπίτι στην κορυφή δεν είναι απλώς κατοικία· είναι το τελικό άγγιγμα του καλλιτέχνη. Στέκει πάνω από την παραλία σαν φύλακας του φωτός, σαν σημείο που ξέρει να βλέπει

μακριά. Κι έξω, λίγο πιο κάτω στο εκκλησάκι, το μοναστηριακό χτιστό τραπέζι· πέτρα, ασβέστης, αέρας. Στραμμένο προς το πέλαγος, σαν να αγναντεύει όχι μόνο το νερό αλλά και τον χρόνο. Εκεί θα μπορούσε κανείς να αφήσει ένα ποτήρι, μια σκέψη, μια σιωπή, και να τις δει να ταξιδεύουν.

Αυτό είναι το έργο τέχνης που αγαπώ: ένα σύνολο από φως, θάλασσα, πέτρα και ύψος. Ένα τοπίο που δεν χρειάζεται κορνίζα, γιατί το κορνιζώνει ο ουρανός. Ένα πρωινό που δεν χρειάζεται μνήμη, γιατί έγινε μνήμη από μόνο του. Κι εγώ, κάθε φορά που το θυμάμαι, νιώθω πως ξανανεβαίνουν τα σκαλιά, πως ξαναλάμπει η παραλία άδεια, πως ξαναγίνεται ο κόσμος απλός και καθαρός... όπως μόνο η τέχνη μπορεί να τον κάνει.

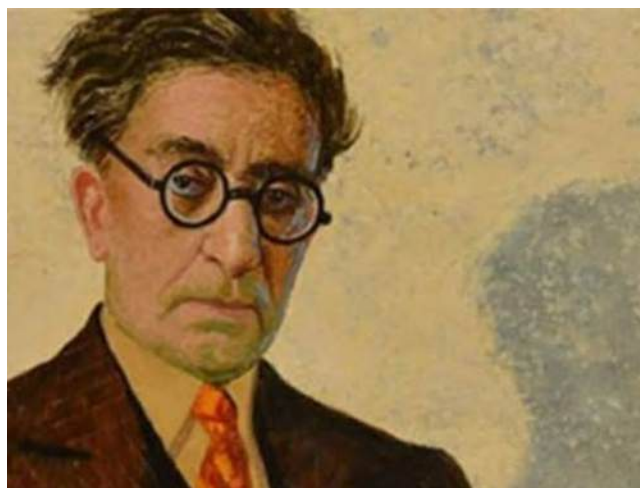

Βιβιάνα (ΤΖΟΒΑΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ - ΧΡΙΣΤΙΝΑ), Ελλάδα

Ιθάκη

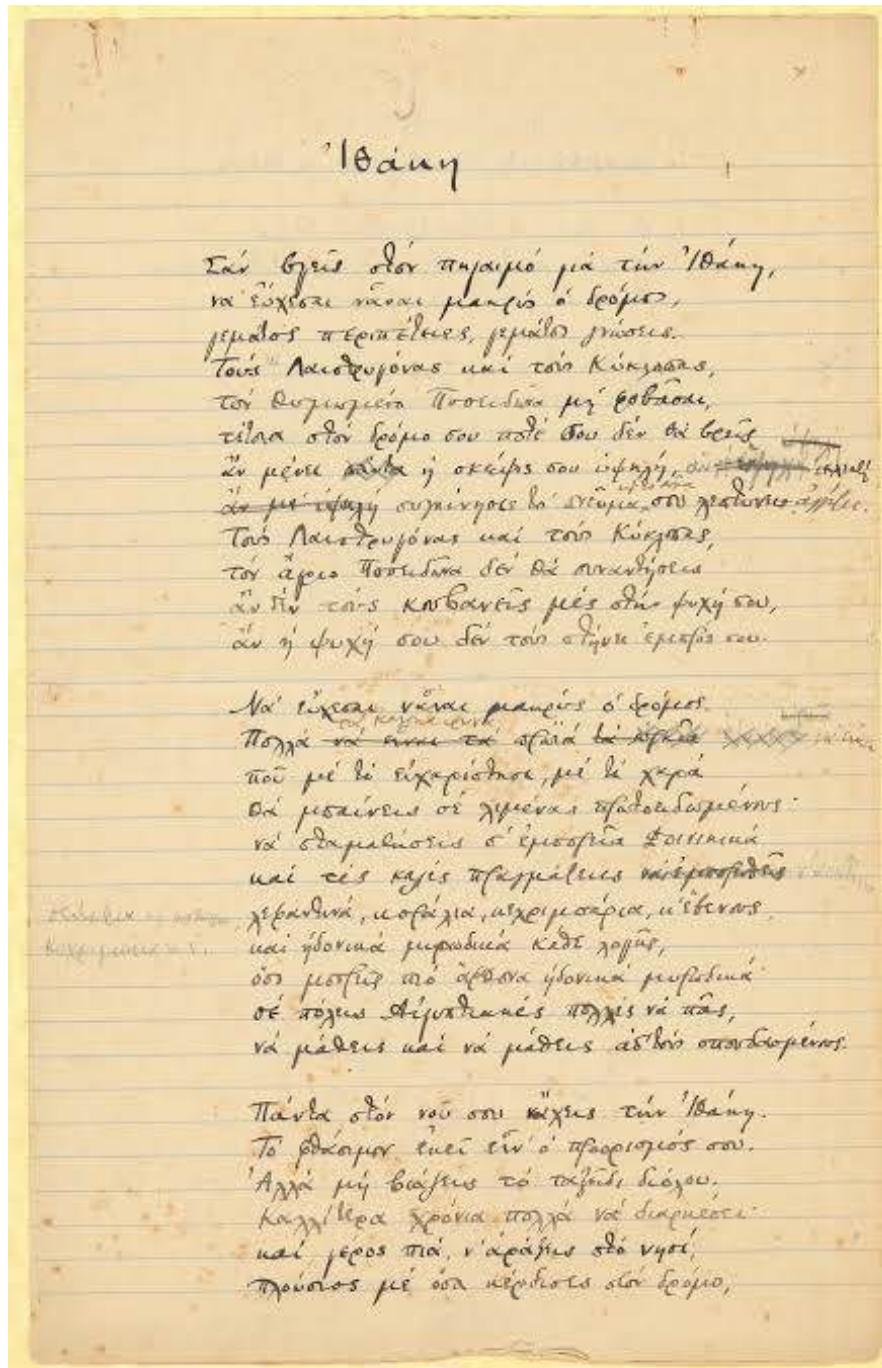
Προσωπικά έχω ένα λογοτεχνικό έργο που όσο με συγκίνησε άλλο τόσο μου άλλαξε την ζωή. Από μικρός δεν είχα ένα όνειρο να το πραγματοποιήσω, δηλαδή δεν είχα έναν σκοπό να τον κυνηγήσω αλλά έμαθα μόνο ένα πράγμα που είναι «να τα καταφέρω». Για 'μένα ήτανε περίεργο: τι σημαίνει να τα καταφέρεις; τι θες από την ζωή σου; γιατί πολεμάς; γιατί εισβάλλεις στη ζωή σαν ταύρος στο υαλοπωλείο;

Δεν μπόρεσα να βρω το νόημα της ζωής μου σαν ένας χαμένος στην πατρίδα του, ένας που παρόλο που έχει τα πάντα, ταυτόχρονα δεν έχει τίποτα. Μέχρι εκείνη την ημέρα που μας ζήτησε ένας καθηγητής μας να μεταφράσουμε κάποια ποιήματα του Καβάφη και εγώ τυχαία επέλεξα αυτό το φανταστικό ποίημα -Ιθάκη- αυτό το ποίημα που περιγράφει τη ζωή ενός χαμένου που δεν ξέρει πού να πάει, δεν ξέρει τον προορισμό της ζωής του.

«Σα βγεις στον πηγαιμό για την Ιθάκη, να εύχεται να 'ναι μακρύς ο δρόμος, γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις». Εδώ ο ποιητής αναφερόταν στην Ιθάκη αλλά στο μυαλό του δεν εννοούσε το νησί, εννοούσε τον προορισμό. Μα ποιον προορισμό εννοούσε ο Καβάφης; Πράγματι ο Καβάφης δεν είχε έναν συγκεκριμένο προορισμό αλλά εννοούσε αυτόν τον προορισμό στον οποίο σκέφτεται ο άνθρωπος το νόημα της ζωής του που το ψάχνει ακόμα. Ο Καβάφης εδώ λέει «εύχομαι ο δρόμος να είναι μακρύς γεμάτος γνώσεις και περιπέτειες» που σημαίνει ότι και αν δεν ξέρεις τον προορισμό στον οποίο θα φτάσεις πρέπει να βάζεις στον νου σου μόνο ένα πράγμα: τη μόρφωση, τις γνώσεις και τις περιπέτειες. Από τότε και έπειτα, έβαλα στον νου μου πως ακόμη και αν δεν ξέρω τον

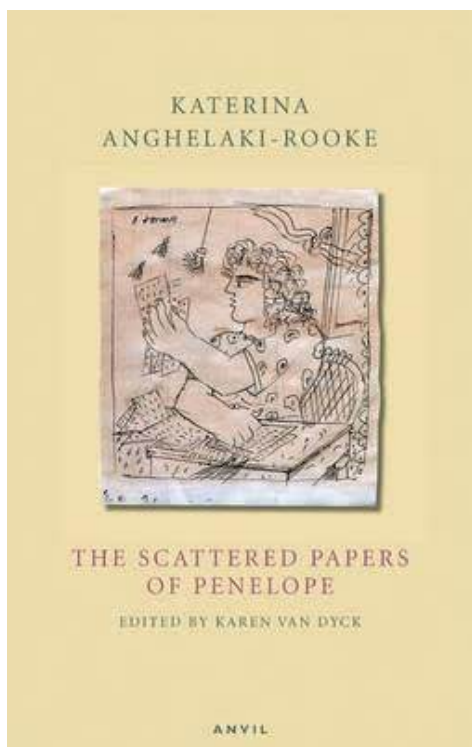
προορισμό μου, θα έχω μόνο την μόρφωση, τις γνώσεις και τις περιπέτειες. Από αυτό το έργο έμαθα ότι δεν είναι απαραίτητο να έχεις έναν συγκεκριμένο σκοπό αλλά το πιο απαραίτητο, το πιο σημαντικό, είναι να ψάξεις τον προορισμό σου μέσω των γνώσεων. Πάντα ο σκοπός μου είναι και θα είναι να το καταφέρω.

CC BY-SA 4.0 Cavafy Archive Onassis Foundation

Όμηρος (OMAR AHMED), Αίγυπτος

Σιγά μην τρέμεις... Είμαστε των παλιών ερώτων οι φωνές

Το αγαπημένο μου ποίημα στα Ελληνικά (και σε όλο τον κόσμο) ξεκινάει με αυτόν τον στίχο. Το «Σιγά μην τρέμεις» είναι ένα ποίημα της Κατερίνας Αγγελάκη – Ρουκ, μιας Ελληνίδας ποιήτριας και μεταφράστριας. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1939 και ήταν βαφτισιμιά και πνευματική κόρη του Νίκου Καζαντζάκη, που ήταν φίλος του πατέρα της. Η ποιητική της πορεία ξεκίνησε, όταν ήταν μόλις 17 χρονών. Ο Καζαντζάκης διάβασε ένα ποίημά της με τον τίτλο «Μοναξιά» και αμέσως έστειλε γράμμα στο περιοδικό Καινούργια Εποχή, γράφοντας: «Είναι το ωραιότερο ποίημα που διάβασα ποτέ.»

Αγαπώ αυτό το ποίημα για το μήνυμά του και τη σημασία την οποία έχει για μένα. Πρώτον, η Αγγελάκη-Ρουκ είναι η αγαπημένη μου ποιήτρια. Έμαθα για εκείνη χάρη σε μια καθηγήτριά μου, την Karen van Dyck. Η Karen ήταν ο λόγος για τον οποίο ξεκίνησα να μαθαίνω Ελληνικά. Την γνώρισα την πρώτη μέρα που πήγα στο Πανεπιστήμιο. Και πίστευε στις δυνατότητές μου από την αρχή. Η Αγγελάκη-Ρουκ

ήταν η δασκάλα ελληνικών της και, όταν ξεκίνησα να μαθαίνω Ελληνικά, η Karen μού έδωσε μια ποιητική συλλογή της Αγγελάκη-Ρουκ που έχει μεταφράσει η ίδια. Στην πρώτη σελίδα, έγραψε: “To Yen, for her Greek!”

Επίσης, αυτό το ποίημα έχει μεγάλη σημασία για τη δική μου ζωή. Πιο συγκεκριμένα, το ποίημα συμβολίζει την επιμονή και μου θυμίζει τους ανθρώπους που με βοήθησαν στις πιο δύσκολες μου στιγμές. Όπως γράφει η Αγγελάκη-Ρουκ:

*είμαστε των παλαιών ερώτων οι φωνές
όχι αυτών που σου άλλαζαν τη ζωή
και βρισκόσουν ξαφνικά σ’ άλλες κάμαρες
να προσκυνάς άλλα αγάλματα
αλλ’ εκείνων των ερώτων των μικρών
που για μια μόνο στιγμή
σ’ έκαναν να κοιτάς ψηλά
μ’ ουράνια οικειότητα
ενώ κάτι άταχτα μονοκοτυλήδονα
-το γελάκι, η ματιά-
σ’ έκαναν να ξεχνάς τ’ αειθαλή αγκάδια
του κάκτου χρόνου.*

Κατά τη διάρκεια της ζωής μου, έχω ξεπεράσει πολλές δυσκολίες. Ειδικά αυτές τις στιγμές, ήμουν πάρα πολύ τυχερή να έχω φίλους και οικογένεια οι οποίοι με υποστηρίζουν άνευ όρων. Πάντα. Αυτοί είναι ο λόγος που είμαι ο άνθρωπος που είμαι σήμερα. Όταν ήθελα να τα παρατήσω, μ’ έκαναν «να κοιτάω ψηλά/ μ’ ουράνια

οικειότητα» και μ' έκαναν να ξεχνάω «τ' αειθαλή αγκάθια του κάκτου χρόνου». Ήταν αυτές οι στιγμές που μου έδωσαν το θάρρος που χρειάζομαι όχι μόνο για να συνεχίσω, αλλά και για να προοδεύσω και να πραγματοποιήσω τα όνειρά μου. Δηλαδή, μου έδωσαν τη δύναμη για να «ακουμπάω σε έναν ώμο φανατικά θνητό» και για να «ακουμπώ στο κενοτάφιο των ονείρων».

Σερένα (SERENA ZHENG), ΗΠΑ

Η Φάλαινα

Η αγαπημένη μου ταινία λέγεται «Η Φάλαινα». Την είδα πρώτη φορά όταν ήμουν δεκαεννιά χρονών, ένα βράδυ αργά, μόνη μου. Απέκτησε ξεχωριστή θέση στην καρδιά

μου, γιατί ήταν η πρώτη ταινία που με έκανε να κλάψω. Ο κεντρικός ήρωας είναι ένας μεσήλικας άντρας που παλεύει με το βάρος του και δεν βγαίνει από το σπίτι. Το βάρος του είναι μια μεταφορά. Δείχνει την ντροπή του για τα λάθη που έκανε στη ζωή του και από τα οποία θέλει να απελευθερωθεί. Ντρέπεται περισσότερο που παράτησε την έφηβη κόρη του, που τώρα άρχισε να τον επισκέπτεται. Σε όλη την ταινία, εκείνη τον εκδικείται, τον προσβάλλει και του δείχνει με κάθε τρόπο πόσο τον μισεί γι' αυτό που έκανε. Αλλά Εκείνος δεν ανταποδίδει το μίσος. Αντέχει τον θυμό της από αγάπη και από τύψεις. Η στιγμή που με έκανε να κλάψω ήταν το τέλος. Το κορίτσι συγχωρεί τον πατέρα της και δείχνει για πρώτη φορά ότι της έλειψε όλα αυτά τα χρόνια και ότι τον είχε πολύ ανάγκη. Νομίζω ότι συγκινήθηκα τόσο γιατί είδα σε αυτή την ταινία κάτι που δεν είχα δει ποτέ στη ζωή μου: αληθινή αγάπη για το παιδί σου, χωρίς όρους. Τα παιδιά που μεγαλώνουν σε οικογένειες χωρίς αγάπη συχνά νιώθουν ότι κανείς δεν μπορεί να τα ανεχτεί, ότι δεν αξίζουν βοήθεια. Και αυτή η πληγή μπορεί να γιατρευτεί μόνο αν βρουν κάποιον που δεν θα τα εγκαταλείψει, όσο άσχημα κι αν φερθούν. Είναι μεγάλη τραγωδία όταν κάποιος έχει τόση ανάγκη από αγάπη αλλά την απωθεί, γιατί δεν πιστεύει ότι την αξίζει. Γι' αυτό αυτή η ταινία με βοήθησε πολύ, γιατί στο τέλος ένα κορίτσι σαν εμένα πίστεψε ότι μπορεί να αγαπηθεί και έτσι χάρισε συγχώρεση σε κάποιον που το άξιζε.

Σόνια (SOFYA MOROZKINA), Ρωσία

ΣΤΕΙΡΑ (Γέρμα)

«άκου, μωρό μου, να σ' το πω, για σένα σκίζομαι στα δυό»

Μέρος της «ισπανικής υπαίθρου» του Λόρκα, διάβασα το έργο Γέρμα στα δέκα μου και ασφαλώς δεν κατάλαβα τα συναισθήματα των χαρακτήρων και όλο έλεγα, "αχ, υπερβολές". Και όμως, τώρα στα 22 μου και ως πατέρας από τα 19 μου, λέω στον νεότερό μου εαυτό: "τι υπερβολές, παιδί μου; καμιά υπερβολή. Απολύτως πιθανό να νιώσει κανείς έτσι".

Έτσι σήμερα, ας αναλύσω το εν λόγω έργο τηρώντας τα όρια της ευπρέπειας, ώστε να μην καταστραφείς ωσάν τη Γέρμα από ό,τι προοριζόταν να σου κάνει καλό και να σε θεραπεύσει.

Σε αδρές γραμμές, η Γέρμα είναι μια παντρεμένη γυναίκα στις αρχές του 20ού αιώνα στην Ισπανία. Μετά από τρία χρόνια γάμου, η Γέρμα είτε από γνήσια επιθυμία, είτε λόγω πίεσης κοινωνικής, στεναχωριέται βαθιά, αφού ακόμα δεν έχει αποκτήσει παιδιά με τον Χουάν, τον άντρα της. Κατά τη διάρκεια του έργου, βυθιζόμαστε στο πένθος της Γέρμας και στην υποκριτική όψη του χωριού εμπροστά στη δήθεν της αποτυχία. Προς το τέλος, βρισκόμαστε απέναντι στις επιπτώσεις του μη-επεξεργασμένου πένθους, μαζί με την έλλειψη κατάλληλης υποστήριξης από τους γύρω της, που εν μέρει, επίσης συνέβαλαν στην καταστροφή της.

Στην πρώτη πράξη γνωρίζουμε τη Γέρμα, που βλέπει τις φίλες της, χωρίς καμιά δυσκολία, να μένουν έγκυοι. Εκείνη, εν τω μεταξύ, ακολουθεί όσες συμβουλές της δίνουν οι ηλικιωμένες του χωριού. Μιλά στο παιδί που φαντάζεται ότι θα αποκτήσει στο μέλλον και συζητά με τον άντρα της το θέμα συνέχεια. Ούτε η Γέρμα αγαπάει τον άντρα της, ούτε και αυτός τη Γέρμα και της λένε ότι αυτό μάλλον παίζει μεγάλο ρόλο στην αποτυχία σύλληψης παιδιού.

Εμένα από εδώ με συγκινεί το ότι πολλάκις έτσι συμβαίνει. Όσοι το επιθυμούν δυσκολεύονται πολύ, ενώ όσοι δεν το θέλουν ή δεν θα έπρεπε, τα αποκτάνε χωρίς πρόβλημα, πανεύκολα, τα παιδιά. Και όμως νιώθω τη Γέρμα. Εκείνη μεν δεν μένει έγκυος, εγώ δε απέκτησα παιδί, μα ίσως και ματαίως, μου γεννήθηκε νεκρό. Που κλαίμε δηλαδή τα παιδιά που δεν έρχονται. Εμένα ήρθε το δικό μου; Αναρωτιέμαι και ταλαιπωρούμαι συχνά με αυτό. Και με τον ίδιο τρόπο η Γέρμα αναρωτιέται για αυτό με έμμεσο τρόπο "Είμαι ή θα είμαι μητέρα;" και συνεπώς "έχω καν αξία (αν δεν αποκτήσω παιδί;)" Η ερώτηση μπορεί να γίνεται, μα με μέτρο. Αλλιώς θαβόμαστε ζωντανοί, και νέοι που είμαστε, χάνουμε από μέσα την ψυχή μας. Και εγώ στα 22 μου κι η Γέρμα που στα τριάντα δεν φτάνει η ίδια.

Στη δεύτερη πράξη συναντούμε κατάματα το χωριό το πολυπράγμον, που ασχολείται με την ιδιωτική ζωή της Γέρμας, που η ίδια κι ειδικά ο άντρας της γνωρίζουν και τους βλέπει.

Και πόσο κακό κάνουν τέτοια! Σ' ένα τραγούδι της Κατερίνας Βασιλείου υπάρχουν αυτοί οι στίχοι:

"Πουλί μου αγαπημένο, πουλί μου αγαπημένο, πουλί μου αγαπημένο, μα πώς τα πίστεψες... της γειτονιάς τα λόγια, της γειτονιάς τα λόγια, της γειτονιάς τα λόγια, και με απαρνήθηκες.»

Και έτσι συμβαίνει και στ' αλήθεια. Η φήμη καταστρέφει της Γέρμας τη σχέση, και εμένα τη ζωή μου, και του παιδιού μου τ' όνομα.

"Αφού" λένε οι γύρω μου στην Ισπανία "το παιδί σου το απέκτησες¹ ως αποτέλεσμα βιασμού, δεν είναι καλύτερα που δεν έζησε το παιδί; Τι τότελες;"

Και έτσι μετά αναρωτιέται ο κόσμος γιατί είμαι και τόσο δυστυχισμένος.

Γαμώτο.

Τι έχει να πει ο κόσμος για το παιδί μου; Ναι μεν βιάστηκα, μα αυτό έχει πάρει πια τον δρόμο του στα δικαστήρια. Μα το παιδί μου, δικό μου είναι. Και ας

το σχολιάσω εγώ και μόνο εγώ! Άμα αφήσεις τις φήμες να σε καταβάλουν, εκεί χάνεις τη ζωή σου την παρούσα. Και ο άντρας της Γέρμας πολύ νοιάζεται για όσα λέγονται, ενώ η Γέρμα προσπαθεί να τα αγνοεί.

Η δεύτερη εικόνα της πράξεως μας δείχνει τον στεγνό και αυστηρό έλεγχο και τη μοναξιά στην οποία ο άντρας της σπρώχνει τη Γέρμα. Ο Χουάν στέλνει τις αδελφές του να την κατασκοπεύουν την γυναίκα του. Και έτσι με συγκλονίζει και μένα πάλι, γιατί ο βιολογικός πατέρας του υιού μου, με τον δικό του τρόπο, έτσι έλεγχε την εικόνα της "σχέσεώς" μας για τα μάτια του κόσμου, μέσω ψεμάτων στα οποία εγώ αναγκαζόμουν να συμβάλλω, λόγω φόβου. Δεδομένης της διαφοράς ηλικίας μας, τα ψέματα ήταν εσκεμμένα και εύκολα. Μπροστά σε όλους εκείνος ήταν ο θείος μου, απλώς. Τέλος. Και εν τω μεταξύ εκείνος πίσω από κλειστές πόρτες με έβλεπε κάθε μέρα να καταρρέω. Σιγά μην επέτρεπε να τον δείχνει με το δάχτυλο ο κόσμος!

Στην τρίτη πράξη, καταλήγουμε στον ολοκληρωτικό αφανισμό της Γέρμας. Η πρώτη εικόνα μάς δείχνει τη Γέρμα να πηγαίνει στη μάγισσα, την Ντολότες, στο κοιμητήριο, να της κάνει ξόρκια ώστε να γίνει μάννα. Πράξη άτιμη την θεωρεί ο Χουάν, που αφού θυμώσει με τη Γέρμα, και με έμμεσο τρόπο, βάζει οριστικά όρια μεταξύ τους.

Στη δεύτερη εικόνα, σε θρησκευτική εορτή, ο Χουάν προτείνει της Γέρμας να δεχτεί τη μοίρα της, να δεχτεί ότι θα είναι πάντα γυναίκα αμήτωρ.

¹είμαι τρανς, βιολογικά γυναίκα

Έτσι ομολογεί στη Γέρμα ότι εκείνος ποτέ δεν θέλησε να κάνει παιδιά. Η Γέρμα τότε τον σκοτώνει και φωνάζει την περίφημη φράση. "Μαραμένη, μαραμένη, αλλά σωσμένη! Εγώ η ίδια σκότωσα το παιδί μου!"

Εδώ είναι που χρειάζεται πάντα να μην φθάσουμε, σε πράξεις άξιες μετάνοιας.

Γιατί ο πόνος μας είναι παρόμοιος, αφού άνθρωποι είμαστε, μα όχι ο τρόπος που τον διαχειριζόμαστε ή ο οποίος μας πνίγει.

Αλέξανδρος (ALEJANDRO ROLDAN ROPERO), Ισπανία

Ιστορία αγάπης

Η μουσική με συγκινεί πάντα βαθιά, ακόμα κι αν δεν είμαι άνθρωπος που ξέρει να τραγουδάει καλά. Νομίζω ότι εδώ σημασία έχει αυτό που νιώθεις. Και υπάρχει ένα τραγούδι που με αγγίζει όσο τίποτα άλλο: η «Ιστορία αγάπης» του Μουσλίμ Μαγκκομάγιεφ.

Αυτό το τραγούδι είναι για μένα η απόλυτη έκφραση της απώλειας. Μιλάει για μια αγάπη που υπήρξε, που γέμισε μια ολόκληρη ζωή, και τώρα έχει χαθεί. Είναι ο πόνος για το πιο πολύτιμο πράγμα που είχε ποτέ ένας άνθρωπος και δεν υπάρχει πια. Η φωνή του Μαγκκομάγιεφ είναι βαθιά, ζεστή και γεμάτη θλίψη, και κάθε φορά που την ακούω νιώθω ένα σφίξιμο στην καρδιά. Υπάρχει εδώ και μια παράξενη γοητεία. Είναι όμορφο το γεγονός ότι κάποιος έζησε κάτι τόσο δυνατό, ακόμα κι αν το έχασε.

Αυτό που κάνει το τραγούδι ακόμα πιο ξεχωριστό για μένα είναι η αρχική του εκδοχή, το «Where Do I Begin» από την ταινία Love Story. Ενώ η «Ιστορία αγάπης» μιλάει για το τέλος και την απώλεια, το πρωτότυπο τραγούδι μιλάει για την αρχή. Είναι γεμάτο τρυφερότητα, ελπίδα, αλλά και έναν κρυφό φόβο μήπως χαθεί αυτή η αγάπη. Αυτός ο συνδυασμός με μαγεύει. Η αγγλική εκδοχή με αγγίζει τόσο πολύ που εύχομαι μέσα μου αυτό το τραγούδι να συνδεθεί μια μέρα με τη

δική μου μελλοντική αγάπη. Θέλω να γίνει ο ύμνος της δικής μου ιστορίας, της αρχής κάτι όμορφου και δυνατού, που θα το ζω με όλη την καρδιά μου.

Γενικά, πιστεύω, ότι η αγάπη είναι η μεγαλύτερη αξία και η πιο ισχυρή δύναμη κίνησης στη ζωή ενός ανθρώπου. Γι' αυτό θαυμάζω τόσο πολύ τα έργα τέχνης που είναι αφιερωμένα σε εκείνη.

<https://www.youtube.com/watch?v=INCzIW8maDk>
https://www.youtube.com/watch?v=w6w0cy_1HY4

Νάστια (ANASTASIIA TULIAKOVA), Ρωσία

Where Do I Begin
(Love Theme)
from the Paramount Picture LOVE STORY

Words by Carl Sigman
Music by Francis Lai
Arranged by William Glibick

Copyright © 1970, 1971 Sony Music Publishing LLC
All Rights Reserved. All other material arranged by Sony Music Publishing LLC and Music Sales Corporation.
All Rights Reserved. All other material arranged by Sony Music Publishing LLC and Music Sales Corporation.
All Rights Reserved. All other material arranged by Sony Music Publishing LLC and Music Sales Corporation.

Una Limosna por el Amor de Dios

Αφού ασχολούμαι πολύ με τη μουσική στη ζωή μου, τα περισσότερα από τα αγαπημένα μου έργα τέχνης είναι μουσικές συνθέσεις. Όμως, ως κιθαρίστας, έχω μια αδυναμία σε όλη τη μουσική για κιθάρα, από τις συνθέσεις της Αναγέννησης μέχρι τους σημερινούς ήρωες της rock μουσικής.

Μία από τις αγαπημένες μου περιόδους στην ιστορία της κιθάρας είναι ο 20ός αιώνας στην Λατινική Αμερική. Από αυτή την περίοδο προέρχεται το αγαπημένο μου μουσικό έργο: Una Limosna por el Amor de Dios από τον Παραγουανό συνθέτη Agustín Barrios. Αυτή η σύνθεση είναι μια από τις πιο δύσκολες, αλλά και τις πιο όμορφες που υπάρχουν για την κιθάρα. Χρησιμοποιεί μια τεχνική που λέγεται tremolo picking, η οποία δίνει την ψευδαίσθηση μιας συνεχούς μελωδίας.

Λατρεύω τον τρόπο που με το ίδιο ρυθμικό μοτίβο, η μελωδία ακολουθεί όλες τις κορυφώσεις και τις υφέσεις του έργου. Αλλά για μένα, το πιο συγκινητικό είναι το γεγονός ότι αυτή η σύνθεση είναι η τελευταία που έγραψε ο Barrios, πριν πεθάνει το 1944. Γι'αυτό, αυτό το κομμάτι είναι επίσης γνωστό ως «El último tremolo». Αν και δεν είναι δυνατό να γνωρίζουμε τις προθέσεις του όταν έγραφε αυτό το έργο, μπορεί να θεωρηθεί, όπως υποδηλώνει ο τίτλος, ως η τελευταία του προσφορά στον κόσμο και το αποκορύφωμα όλης της μουσικής του ιδιοφυΐας.

<https://www.youtube.com/watch?v=WfShDJ-4ayw>

Una Limosna por el Amor de Dios
(Gran Trémolo)
(An Alm for the Love of God)

May, 1944, San Salvador El Salvador

Andantino

Arranged by ACUSTÍN BARRIOS MANGORE

© Copyright 1977 by International Copyright Service, Inc. All Rights Reserved.
C/O GPO (USA), INC., 1620, Florida 33114

Στράτος (EFSTRATIOS PROKOPIOS HLIATZOS), ΗΠΑ

Το Μαργούδι κι ν' Αλεξαντρής

Στη ζωή μας υπάρχουν πολλά έργα τέχνης που μας εμπνέουν και όλοι έχουμε συγκεκριμένα που είναι ιδιαίτερα εμπνευστικά. Το αγαπημένο μου είναι το θρακιώτικο δημοτικό τραγούδι «Το Μαργούδι κι ν' Αλεξαντρής».

Καταρχάς, διάλεξα αυτό το τραγούδι γιατί λατρεύω τα δημοτικά τραγούδια, ειδικά τα θρακιώτικα. Πιστεύω πως στο τραγούδι μας υπάρχει μια όμορφη αντίθεση, δηλαδή η ενορχήστρωση, ο ρυθμός και η μελωδία μένουν εύκολα στο μυαλό και τους επαναλαμβάνεις ασυνείδητα, ενώ αν ρίξουμε μια ματιά στους στίχους, μιλάνε για σοβαρά κοινωνικά προβλήματα. Αυτό το γεγονός συμβαίνει συχνά στα περισσότερα δημοτικά τραγούδια.

Οι στίχοι:

*Το Μαργούδι κι ν' Αλεξαντρής
βγαίνουν στην αυλή κρυφά κρυφά
Τσ' είδγι γειτονιά και πουσπουρίζ'
τσ' είδγι μάνα της κι μουρμουρίζ'
Στο 'πα βρε Μαργούδι μ' να μη βγαίν'ς
έξω στην αυλή κρυφά κρυφά
Άμα θέλεις μάνα, δείρε με
πάλι εγώ θα βγαίνω στην αυλή
για να βλέπω τουν Αλεξαντρή.*

Για να δούμε τώρα τους στίχους. Το τραγούδι μιλάει για ένα ζευγάρι που συναντιέται μόνο κρυφά, όμως τους ανακαλύπτει η γειτονιά μαζί με τη μάνα της κοπέλας και γίνεται σκάνδαλο. Στη μάνα δεν αρέσει, ότι συμβαίνει, αλλά η κόρη πολύ εντυπωσιακά προασπίζει την σημαντικότητα του έρωτα, που εκείνη την εποχή δεν ήταν συνηθισμένο καθόλου. Χρειάζεται μεγάλο θάρρος να αντιμετωπίσουμε τα περιοριστικά έθιμα της κοινωνίας, έτσι η τελευταία στροφή είναι η πιο σημαντική και πιστεύω πως το μήνυμα του τραγουδιού παραμένει διαχρονικό.

Συνεχίζοντας, το τραγούδι μας είναι επαναληπτικό και κάθε στροφή είναι μια μουσική περίοδος, δηλαδή έχει ερώτηση και απάντηση στη μελωδία, όπως και το οργανικό ιντερλούδιο. Μπορούμε να πούμε ότι η δομή του είναι απλή και μαζί με την όμορφη μελωδία είναι εύκολο να μείνουν στη μνήμη μας

Η ερμηνεία:

<https://youtu.be/i4X8wScj5Ng>

Θεωρώ ότι διάλεξα μια εξαιρετική ερμηνεία, γιατί η ενορχήστρωση είναι αυθεντική θρακιώτικη και ειλικρινά πιστεύω πως η τραγουδίστρια τραγουδάει σαν αηδόνι. Επιπλέον, στην ηχογράφηση τα μουσικά όργανα ακούγονται πολύ αρμονικά και το αγαπημένο μου είναι ότι ακούμε πολύ καλά το νταούλι που μας παρασύρει εντελώς με τον

ζωντανό ρυθμό του παραδοσιακού χορού, του μαντηλάτου. Ο μουσικός τόνος αυτής της ερμηνείας είναι ρε μινόρε, που τον συναντάμε σε πολλά δημοτικά τραγούδια και σε αυτή την περίπτωση είναι καθαρά εκφραστικός, δίνοντας δύναμη και επίσης σοβαρότητα στους στίχους και είναι από τους αγαπημένους μου μουσικούς τόνους (κατά τη γνώμη μου είναι ο πιο κατάλληλος για το τραγούδι). Είναι επίσης ενδιαφέρον ότι το παραδοσιακό επιφώνημα (χιιιι!) δίνει περισσότερη θεατρικότητα και συμβολίζει τις κουτσομπόλες γειτόνισσες, ενισχύοντας τα συναισθήματα και την περιέργεια των ακροατών.

Ταυτόχρονα, εκτός από την ερμηνεία μας, υπάρχουν και πολλές άλλες, διότι μιλάμε για το πιο γνωστό θρακιώτικο τραγούδι που εμπνέει πολλούς μουσικούς και παίζεται σε όλη την Ελλάδα, ακόμα και στο εξωτερικό από διάφορα ελληνικά συγκροτήματα (εκτός από αυτά, έχω ακούσει μέχρι και ινδική ενορχήστρωση).

Συνοψίζοντας, για μένα το τραγούδι είναι όντως συγκλονιστικό καθώς συνδέει τη μουσική, το βαθύ νόημα των στίχων, τον χορό και τη ζωντανή παράδοση, για αυτόν τον λόγο, θα ήθελα να συνεχίσω να αναζητώ ακόμη περισσότερους θησαυρούς της ελληνικής δημοτικής μουσικής.

Μυρτώ (MYRTO AGNES VODLI), Ουγγαρία

Θάλασσα

Η αγαπημένη μου τέχνη είναι η μουσική. Και μέσα σε όλα όσα έχω ακούσει, ένα τραγούδι με έχει σημαδέψει περισσότερο από όλα. Το «Θάλασσα» της Μαρίνας Σάττι.

Δεν ξέρω πώς να το εξηγήσω ακριβώς. Απλά όταν το ακούω, σταματάω να σκέφτομαι οτιδήποτε άλλο. Η Μαρίνα Σάττι έχει κάτι διαφορετικό: παίρνει την παράδοση και την κάνει κάτι δικό της. Δεν αντιγράφει, δεν μιμείται, φτιάχνει κάτι καινούργιο από παλιά υλικά. Και αυτό το τραγούδι είναι το καλύτερο παράδειγμα.

Οι στίχοι δεν είναι φλύαροι, είναι λιτοί, αλλά ταυτόχρονα κάθε λέξη έχει βάρος. Και η θάλασσα εδώ δεν είναι απλά θάλασσα. Είναι ελευθερία, είναι φυγή, είναι κάτι που σε τραβάει και δεν μπορείς να του αντισταθείς.

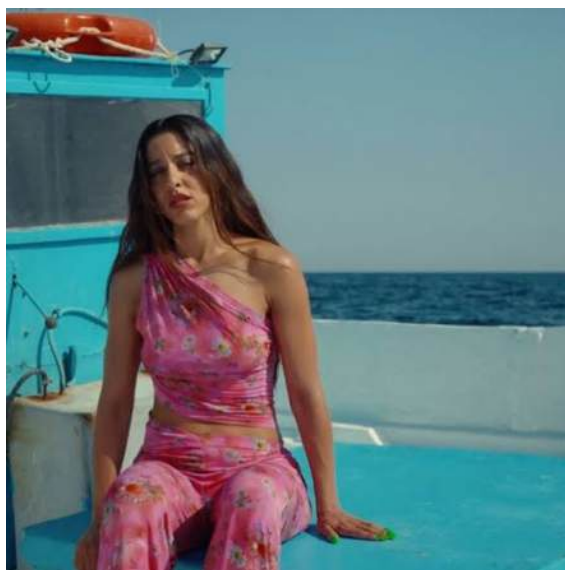
Όταν ακούω το «Θάλασσα», φεύγω. Απλά φεύγω. Το μυαλό μου πάει αλλού. Ο ρυθμός με παρασύρει σαν κύμα και η φωνή της είναι ταυτόχρονα ζεστή και δυνατή.

Νιώθω ελεύθερη. Νιώθω ότι δεν με νοιάζει τίποτα. Νιώθω μία γλυκιά νοσταλγία για πράγματα που δεν έζησα και ταυτόχρονα μία ελπίδα. Είναι περίεργο, αλλά έτσι ακριβώς είναι. Και υπάρχει ένας στίχος που με χτυπάει κάθε φορά:

«Χωρίς αγάπη δε θέλω εδώ να ζήσω στη στεριά.»

Αυτό είναι όλο. Είναι τόσο απλό, τόσο απότομο, αλλά λέει τα πάντα. Δεν έχει νόημα η ζωή στη στεριά, η σταθερή, η βαρετή, αυτή που όλοι περιμένουν από σένα, αν δεν υπάρχει αγάπη. Την ακούς και καταλαβαίνεις ακριβώς τι εννοεί. Δεν θέλει να ζήσει απλώς. Θέλει να ζήσει με πάθος. Αλλιώς καλύτερα τίποτα. Αυτή η γραμμή μένει μέσα μου κάθε φορά. Είναι το σημείο που το τραγούδι γίνεται δικό μου.

Για εμένα το «Θάλασσα» δεν είναι απλώς ένα τραγούδι, είναι υπενθύμιση, ότι αξίζει να ζεις με ένταση, με συναίσθημα, με τόλμη. Όπως η θάλασσα. Απέραντη. Ατίθαση. Ελεύθερη.

<https://www.youtube.com/watch?v=i9MknSwh0KQ>

Αλεξάνδρα (ALEKSANDRA SHOKHINA), Ρωσία

Απλά η ζωή

Όταν μας δόθηκε αυτή η εργασία, πρώτα χάρηκα... και σε λίγα λεπτά ανησύχησα· μόνο ένα έργο; Για κάτι που αποτελεί τόσο μεγάλο μέρος της ζωής μου, η τέχνη σε όλες τις μορφές... γιατί όλες οι σπουδές μου ήταν γύρω από την τέχνη, αφού άρχισα πριν από χρόνια με σπουδές λογοτεχνίας και ιστορίας τέχνης... και δούλευα για χρόνια σε ένα μεγάλο θέατρο της Λιουμπλιάνας και ένιωθα θαυμασμό τόσο συχνά βλέποντας τις αμέτρητες παραστάσεις και ακούγοντας τις συναυλίες.

Θα μπορούσα μάλιστα να γράψω για μια παράσταση που είδα εκεί, μια κανονική βραδιά ήτανε, εγώ στη δουλειά μου, κουρασμένη, δεν ήξερα καθόλου τι θα παίξουν εκείνη τη βραδιά. Μικρή παράσταση ήταν, λίγοι άνθρωποι και στην πιο μικρή αίθουσα, στο υπόγειο του θεάτρου. Μόνο δυο ηθοποιοί, ένας άντρας, μια γυναίκα, και οι δυο αρκετά δημοφιλείς στη χώρα μας. Ο τίτλος: Ο Φραγκίσκος.

Εκείνη τη στιγμή δεν ήξερα ότι παρακολουθούσαμε μια διασκευή του μυθιστορήματος του Νίκου Καζαντζάκη «Ο φτωχούλης του Θεού»· γι' αυτό έμαθα αργότερα. Εκείνη τη στιγμή μπορούσα μόνο να παρακολουθώ τον Φραγκίσκο και τον Λεόνε στις ατελείωτες δοκιμασίες τους, στις κουβέντες τους, στα δάκρυά τους και στα αστεία τους... και όλα αυτά τα μοιράζονταν και μαζί μας, με τους θεατές (αρκετά διαδραστική ήταν αυτή η παράσταση). Οι ηθοποιοί ήταν απίστευτοι και εμείς καθίσαμε μαγεμένοι. Την σκέφτομαι αυτή την παράσταση από τότε... Το επόμενο καλοκαίρι αγόρασα στην Αλεξανδρούπολη το βιβλίο του Καζαντζάκη. Ακόμα περιμένει πάνω στο κομοδίνο μου στη Σλοβενία. Δεν ήρθε ακόμα η ώρα για αυτό το βιβλίο.

Το δεύτερο πράγμα, που πραγματικά θέλω να αναφέρω σε αυτή την περιγραφή, δεν είναι συγκεκριμένο έργο τέχνης, είναι τέχνη όμως, και κάτι που με εντυπωσίασε πάρα πολύ πρόσφατα. Πριν από κάποιες εβδομάδες ήμουν στην Αρμενία. Πήγα εκεί μόνο για κάποιες μέρες, να δω την κολλητή μου που δουλεύει από πέρσι στη Μόσχα και πήρε δυο μέρες άδεια. Αφού ήθελε για πολύ

καιρό να δει την Αρμενία, αποφασίσαμε να πάμε μαζί, εγώ από την Αθήνα, εκείνη από τη Μόσχα. Τη δεύτερη μέρα φύγαμε απ' το Γερεβάν για εκδρομή στις γύρω περιοχές. Σταματήσαμε στις 12 και κάτι τέτοιο σε ένα πολύ εντυπωσιακό τόπο, το μοναστήρι του Γκεγάρντ, που βρίσκεται ψηλά στα δασωμένα βουνά. Καθώς περπατούσαμε προς την είσοδο, άκουσα μια μελωδία. Την έπαιζαν δυο άντρες, αρκετά μεγάλης ηλικίας· ο ένας κρατούσε στα χέρια του ακορντεόν, ο άλλος ένα είδος αυλού. Αυτός ο αυλός είχε έναν εξαιρετικά ιδιαίτερο ήχο, κάπως έμοιαζε με όμποε, αλλά ήταν πιο βαθύς, πιο απαλός, πιο πλούσιος. Μου θύμιζε περισσότερο τον ήχο του αρχαίου αυλού, όσο μπορούμε να τον ανασυνθέσουμε σήμερα. Ρώτησα την κυρία που ήταν μαζί μας τι είναι αυτό, και μου εξήγησε ότι λέγεται ντουντούκ και είναι ένα παραδοσιακό αρμενικό όργανο. Έμαθα και ότι είναι πάντα φτιαγμένο από ξύλο βερικοκιάς και παίζεται ήδη από το 1200 π.Χ. Η μουσική του με μάγεψε απόλυτα. Να την ακούω, και μια φορά ίσως να μάθω να την παίζω.

Έτσι θα τελειώσω, αν και θα μπορούσα να συνεχίσω με πολλά άλλα. Είμαι χαρούμενη που μπορώ να περιβάλλομαι με τέτοιο κάλλος. Η μουσική, προ πάντων, είναι κάτι που με συνοδεύει όπου κι αν είμαι. Αλλά το καλύτερο, το πιο όμορφο πράγμα είναι ότι ήδη στην καθημερινή απλότητα υπάρχει αυτό, στη χάρη της κίνησης, της ομιλίας, στους ήχους των πλασμάτων, στα χρώματα, σε ένα απρόσμενο τραγούδι, σε ένα αστείο, σε μια σκέψη, στα βλέμματα, στο φως και στη σκιά, στον κρημνό της νύχτας. Ίσως το πιο αγαπημένο μου έργο τέχνης είναι απλά η ζωή.

Εύα (EVA AVGUSTIN), Σλοβενία

Η τέχνη εμπνέει τη ζωή

Η τέχνη αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία στη ζωή μας. Είναι μια μορφή έκφρασης των συναισθημάτων, των στεναχωριών, των σκέψεών μας. Είναι ένα εργαλείο που συμβάλλει στη διαδικασία της κατανόησης του κόσμου, της κοινωνίας, του εαυτού σου. Είναι μια μεγάλη δύναμη που είναι ικανή να εμπνέει, να συναρπάζει, να ενθαρρύνει, να θεραπεύει.

Από τα παιδικά μου χρόνια ασχολούμαι με μουσική· παίζω πιάνο και τραγουδάω. Καθώς μεγάλωνα, περιβαλλόμενη κυρίως από κλασσική μουσική, έχει διαμορφωθεί στην ψυχή μου μια ιδιαίτερη μορφή αντίληψης του κόσμου υπό το πρίσμα αυτού του είδους τέχνης. Για εμένα η μουσική είναι κάτι πιο σημαντικό και βαθύ από έναν ήχο και δυσκολεύομαι αρκετά να επιλέξω ένα συγκεκριμένο έργο.

Παρ' όλα αυτά, υπάρχει ένας συνθέτης, η μουσική του οποίου έχει τη δύναμη να πλημμυρίζει την ψυχή μου. Τα πιανιστικά έργα του Σοπέν δεν είναι συμβατικά. Η δύναμη, το πάθος και ο πλούτος που μεταδίδουν είναι κάτι ανείπωτο. Εισβάλλουν κατευθείαν στην καρδιά μου, την πλημμυρίζουν απολύτως και μου επιβάλλουν να δονούμαι, να αντιλαμβάνομαι, να αναπνέω με όλη την ψυχή μου και να εμψυχώνομαι. Μου δίνουν δυνάμεις και ενέργεια να στέκομαι γερά, να κοιτάζω μπροστά και ψηλά, να αναπτύσσομαι και να χαίρομαι.

Μαρία (MARIIA GZELISHVILI), Ρωσία

περιεχόμενα

■ τα ένυλα

Κοfetarica	Βαρβάρα (BARBARA KOVAC)	04
Το Φιλί	Αιμιλία (EMILIA KOWALSKA)	05
Θύελλα στη θάλασσα τη νύχτα	Βαλέρια (VALERIA SHUBINA)	07
Κρυφό σχολειό	Ιβάν (IVAN UTKIN)	09
La Primavera	Μελίσα (MELISA OKUYAN)	11
Η Αγία Τριάδα	Γρηγόρης (PAVLOVIC GRIGORIJE)	13
Η αγελάδα	Μάρουα (MARWA GOMAA)	15
Θήλαστρα	Μαρία (MARIA ΓΑΛΑΖΟΥΛΑ)	17
Άννα Καρένινα	Αντρέας (ANDREI KOLOSKOV)	18
Ασκήσεις ψυχοθεραπείας	Βλάντα (VLADISLAV MILIC)	19
Δον Κιχώτης	Κλαούντια (CLAUDIA MARTINEZ GALINDO)	20
Πόλεμος και Ειρήνη	Γιάνα (IANA PUZANOVA)	22
Ένα ασυνήθιστο μουσείο	Μαργαρίτα (MARGARITA TITKOVA)	24
Φως, θάλασσα, πέτρα και ύψος	Βιβιάνα (TZOBARA ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ-ΧΡΙΣΤΙΝΑ)	26
Ιθάκη	Όμηρος (OMAR AHMED)	28
Σιγά μην τρέμεις...	Σερένα (SERENA ZHENG)	30

■ τα άυλα

Η Φάλαινα	Σόνια (SOFYA MOROZKINA)	33
Στείρα (Γέρμα)	Αλέξανδρος (ALEJANDRO ROLDAN ROPERO)	34
Ιστορία αγάπης	Νάστια (ANASTASIIA TULIAKOVA)	37
Una Limosna por el Amor de Dios	Στράτος (EFSTRATIOS PROKOPIOS HLIATZOS)	38
Το Μαργούδι κι ν' Αλεξαντρήs	Μυρτώ (MYRTO AGNES VODLI)	39
Θάλασσα	Αλεξάνδρα (ALEKSANDRA SHOKHINA)	41
Απλά η ζωή	Εύα (EVA AVGUSTIN)	42
Η τέχνη εμπνέει τη ζωή	Μαρία (MARIIA GZELISHVILI)	44